

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

46811

[2.7]

KRALJ DEBELUH
IN
SINKO DEBELINKO

G. TH ROTMAN:

KRALJ DEBELUH
IN
SINKO DEBELINKO

POSLOVENIL VLADIMIR LEVSTIK

[2.]

ZALOŽIL KONZORCIJ «JUTRA»

1929 LJUBLJANA 1929

**Izdala in urejuje za Konzorcij »Intra«
Adolf Ribnikar
Za »Narodno tiskarno« odgovarja Fran Jezeršek
Oba v Ljubljani.**

PREDGOVOR

Pozor, vi mali radovedneži, zmerom lačni čudovitih istorij! Pripravite se, če je domača naloga že spisana, modro se vsedite za mizo, ne naslanjajte se na komolce, kar ni lepo, in čitajte imenitno povest o kralju Debeluhu in sinku Debelinku!

Sam Bog si ga vedi kod vas bo vodila istorija, sam Bog si ga vedi kam vas bo zanesla; treba bo paziti, da se vam ne zvrtil v glavicah in da si zapomnite pot nazaj. Prišli boste v kraljstvo palčkov, ki ga časih iščete, pa ga ne morete najti, v deželo povodnega moža in v vročo 'Afriko, kjer žive opice in krokodili. Veliko boste videli in tudi naučili se boste kaj, stavim da!

**A nazadnje, ko bo istorije konec, bo
ste z Debelinkom vred spoznali, kar ve
vsak dober otrok in sleherna živa stvar:
*povsod je lepo — toda najlepše je
doma...***

1.

V deželi, ki je še niste videli, je stal na samoti Goli grič; tako so ga imenovali, ker ni raslo na njem ne cvetje ne zelenje. Zato pa je bilo v notranjosti več življenja: palčki kralja Debeluha so prebivali v njem. Globoko pod zemljo so si bili napravili votline in rove, iz katerih so le ponoči prihajali na površje.

2.

V največji in najlepši votlini je stanoval kralj, vladar Golega griča. Kraljica je bila že davno umrla in kralj je imel samo še sinka Debelinka. Vsak večer je moral Debelinko sedeti očetu na kolenih, da mu je ta pripovedoval istorije iz starih, debelih pritlikavskih knjig.

3.

Zadovoljno in srečno so živeli palčki v svojem kraljestvu. Hranili so se z rastlinami, ki so jih pobirali na bližnjih njivah, in z živalcami, ki so jih ujeli na lovu. Zvečer, kadar je solnce zahajalo, so rajali in godli na svojem griču ter se veselili in hvalili Boga, da je vse tako lepo ustvaril.

4.

Toda neko noč so prišli Kuštrobradci, pritlikavci iz Globoke loke. Domača dežela se jim je zdela premajhna, zato so si hoteli podjarmiti grič. Podaniki kralja Debeluha pa niso hoteli o tem ničesar slišati in so se postavili v bran. Uh, kako so se udarili za Goli grič!

5.

Kralj Debeluh je bridko vzdihoval v svojem dvorcu. Čigava bo zmaga? Ako zmagajo Kuštrobradci, ga gotovo vržejo v ječo ali preženo iz dežele in njihov kralj Rusobrad sede na njegovo mesto. Strašna misel! A tedaj sta planila v sobano dva palčka. «Izgubljamó, Veličanstvo!» sta zavpila. «Nič več jih ne moremo zadržati!»

6.

«Tristo spak!» je kriknil kralj Debeluh. Vrgel je naočnike in knjige na mizo, skočil pokoncu in zagnal krono v kot, da sta palčka kar pobegnila od strahu. Nato je prijel za žezlo, pokril se z generalsko kučmo in stekel na bojišče.

7.

Bitka je še divjala: palčki so valili velike kamne na grič in so jih s pračami metali na sovražnike. Ni bila šala, bogme ne, če ti je priletel tak kamen na nos. Toda kralj Debeluh je zaklical: «Večje kamne jemljite! Še večje! Držite se!»

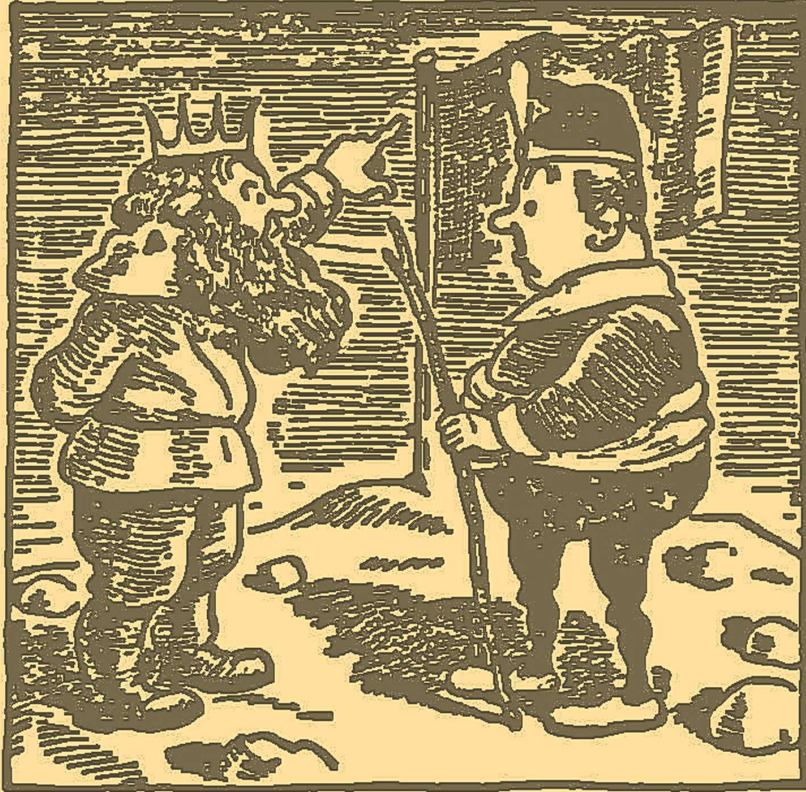
8.

Bum! je priletel debel kamen, ki so ga bili vrgli Kuštrobradci, in zadel ubosega Debeluha prav na nos, na prelepi kraljevski nos, ki je bil ponos in svetinja vesoljnega naroda. Kralj Debeluh je telebnil vznak in solze so ga oblile od bolečine.

9.

Toda junaški kralj ni hotel odnehati. Skočil je na noge — a tisti mah se je zgodila nova nesreča. Stal je tik pred velikim samostrelom, ki so ga prav tedaj sprožili. Kamen ga je zadel — grdo je povedati kam, in ubogi kralj je s kamnom vred odletel v sredo sovražne vojske.

10.

Zdaj je bil boj končan. Palčkov iz Golega griča se je lotila obča zmešnjava, Kuštobradci so z naskokom osvojili grič in Debeluhove čete so se spustile v beg. Kralj Rusobrad je zasadil na griču svojo zastavo in rekel kralju Debeluhu: «Če ti je življenje drago, tedaj glej, da se spraviš odtod, preden vzide sonce!»

11.

S pobešeno glavo je šel kralj Debeluh domov in je zbudil sinka. «Iti morava, dečko moj, zdaj nisem več kralj v tej deželi.» Ohlekel je Debelinka in odpravila sta se po širnem svetu.

12

Hitela sta, počivala in spet hitela dalje; ko je solnce vzšlo, sta še vedno tekla. «Glejva, da prideva prej ko mogoče do mojega starega prijatelja, doktorja Vseveda,» je rekel kralj, «on nama že kako pomore.» — «Joj, joj,» je tožil sinko, «kako me žeja! Da bi imela vsaj kaj jesti in piti!»

13.

Opoldne, ko je solnce vroče pripekalo
z neba, sta bila še vedno na poti. O,
kako sta bila žejna!

A glej, ob poti je sedela gospa Zajklja
ter prodajala repo, korenje in mleko.
«Oh, daj nama kaj, da se najeva in na-
pijeva.» je rekel kralj Debeluh.

«Najprej ,plačajta,» je dejala gospa
Zajklja.

14.

Toda kralj Debeluh je bil pozabil svojo denarnico v Golem griču. Debelinko je kar zajokal od žeje in kralju se je ubogi sinko tako smilil, da je vzel krono z glave. «Na, vzemi jo,» je rekel gospe Zajklji, «iz suhega zlata je narejena.» — A tisti mah se je začul odločen glas: «Ne, to je pa že od sile!»

15.

Vsi trije so se začudeno ozrli. Pred njimi je stal star jež. «Da vas ni sram, gospa Zajklja!» je dejal. «Dajte palčkoma mleka in korenja, jaz plačam za njiju.» In siromaka sta sedla ob pot in sta se najedla in napila. Še nikoli jima ni tako dišalo!

16.

Jež je prisedel k njima. «Dovolita, da se predstavim,» je dejal. «Moje ime je doktor Vohljač.» — Kralj Debeluh mu je vse razpovedal; omenil je tudi, da potujeta k doktorju Vsevedu. — «Tako, tako,» je rekel jež. «Vseved je moj kolega! Imeniten doktor je. Živi pa na oni strani reke . . . Pojdita z menoj!»

17.

Debeluh in Debelinko sta vstala in šla za ježem. Prišli so do majhne hišice; jež je s palico potrkal na vrata in velik racak je stopil na prag. «Prepelji ta dva palčka, brodnik,» je velel doktor Vohljač in plačal prevoznino.

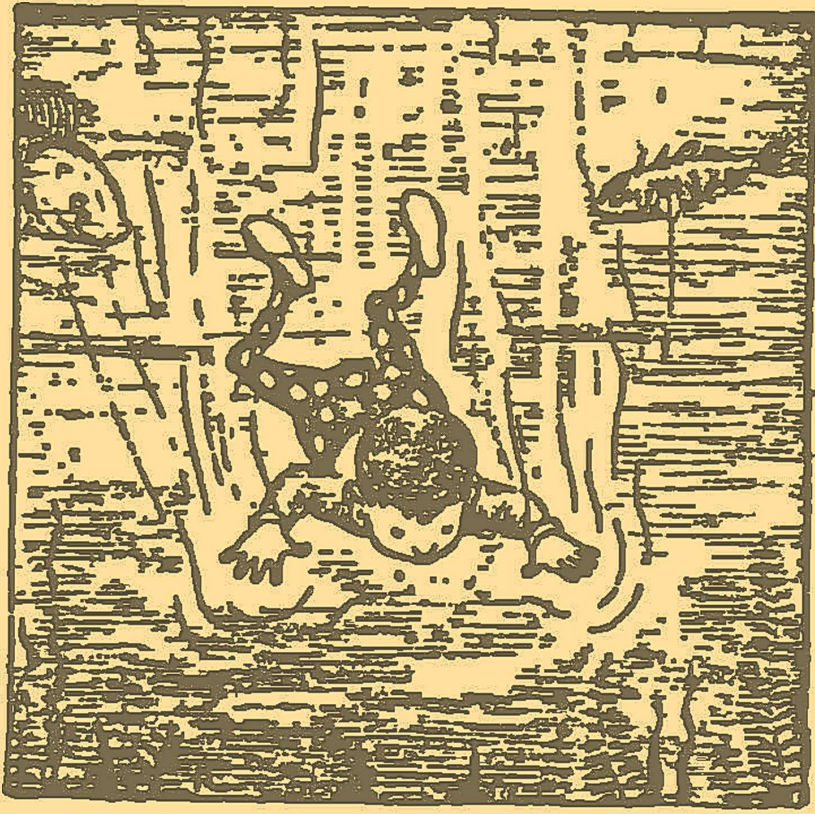
18.

Kralj Debeluh se je prisrčno zahvalil ježu za njegovo pomoč; nato sta se odpeljala po veliki vodi. Čoln, ki sta sedela v njem, je kakor puščica brzel proti drugemu bregu. Toda racak je bil hudoben brodnik in ni maral palčkov. Baš na pol poti so bili — —

19.

— ko je racak zavezil s čolnom med
vodno rastlinje in se nato máhoma okre-
nil, da je tako prevrnil čoln. Štrbunk,
štrbunk! sta padla uboga palčka v vo-
do. . . Ali jima je bilo res usoj-no, da
utoneta v tej strašni, globoki reki?

20.

Zaman je grabil Debelinko okoli sebe, da bi se prijel. Pogrezal se je čedalje globlje in je že videl ribe, kako ga debelo gledajo. Nazadnje je pal v mehko blato na dnu reke. Ondi je tiho obležal, z očmi zaprtimi, kakor da spi. Toda čez nekaj časa se je predramil. In glej — —

21.

Préd njim je stal neznan možicek s strašno veliko glavo in ribjimi plavustami. Dolgi lasje so mu plavali v vodi sem ter tja. «Odkod si prišel?» je vprašal s tenkim glaskom. — «Z vrha,» je rekel Debelinko. — «Jaz sem Zelenko,» je dejal mali; «moj oče je gospodar te reke. Ali pojdeš z menoj?»

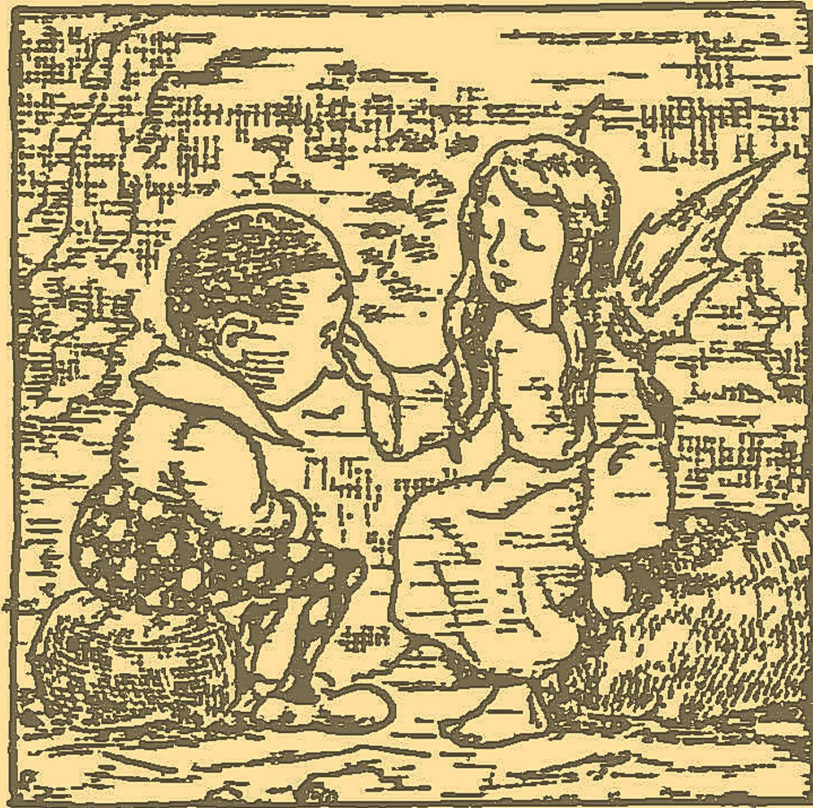
22.

Tedaj se je Debelinko na glas razjo-
kal. «K svojemu očetu bi rad,» je poto-
žil, «tudi on je pal v vodo.» — Toda
Zelenko je rekel: «To ni mogoče, jaz bi
ga bil videl; gotovo se je kako rešil na
suho.» A med tem sta bila prišla k Ze-
lenkovemu očetu. Ta je bil malce čuden
videti, drugače pa kaj prijazen gospod.

23.

«Dajta, poglejta še nekoliko,» je velel, in res sta se vrnila iskat, vsak v drugo stran. Tedajci pa je Debelinko začul tih, prijazen glasek izza majhnega grma. Stekel je tja in zagledal zalo, preljubeznjivo majceno deklico, ki je sedela med štirimi žabami in jim pripovedovala istorijo.

24.

Ko so žabe opazile Debelinka, so skokoma pobegnile pred njim. «Kdo prihaja?» je vprašala deklica in Debelinko je videl, da ima oči zaprte. Ubožica je bila slepa! Debelinko je spet zajokal od strahu. «Daj, sedi k meni,» je rekla deklica. Nato ga je pobožala z ročico po obrazu in ga oštela: «Nikar ne jokaj, bedaček. Ne maram tega!»

25

«Rajši se poigrajva z žabami,» je dejala deklica. «Te ljubke živalce mi povedo vse, kar vidijo nad vodo in pod vodo, jaz pa delam iz tega povesti.» Poklicala je žabe nazaj in kmalu se je vsa šestorica veselo igrala.

26.

Čudno je bilo, kako se je znalo slepo sekletce loviti; po gibanju vode je čutilo, kam bežiš. «Le čakaj.» je pomislil Debelinko, «skrijem se ti med rastlinje.» Toda komaj je storil tako, je že zajavkal. Sedel je bil na ostriževo gnezdo in se zbodel v zadnjo plat. «Pa bi bil pazill» te godrnjal oče ostriž.

27.

«Zdaj moram k obedu,» je rekla deklica. «Ali pojdeš z menoj?» Špotoma je povedala, da je Zelenkova sestra, in Debelirko ji je dejal: «Strica imam, doktorja Vseveda, ki je sila učen in pameten mož. Nemara te on ozdravi. Kakor hitro ga najdem, se vrnem pote.» A v tem sta prišla domov in sta sedla h kosilu.

28.

Kralja Debeluha pa tudi Zelenko ni bil našel. Zato je njegov oče po obedu brž poklical tri velike sulce. Te sulce so zajahali in preiskali na njih vso reko, toda o kralju Debeluhu ni bilo ne duha ne sluha. «Dajmo,» je rekel Zelenko, «poglejmo še na morski vrt.»

29.

Več ur so s silno naglico brzeli po vodi in vsakojake ribe so bliskaje švigale mimo njih. Zdajci pa je postala voda globlja in je dobila slan okus: bili so v morju. Zlezli so s sulcev in jim veleli, naj počakajo; nato so se jeli izprehajati po morskem dnu. «Glejta, glejta!» je mahoma zaklical Debelinko. «Oh, kako lepo!»

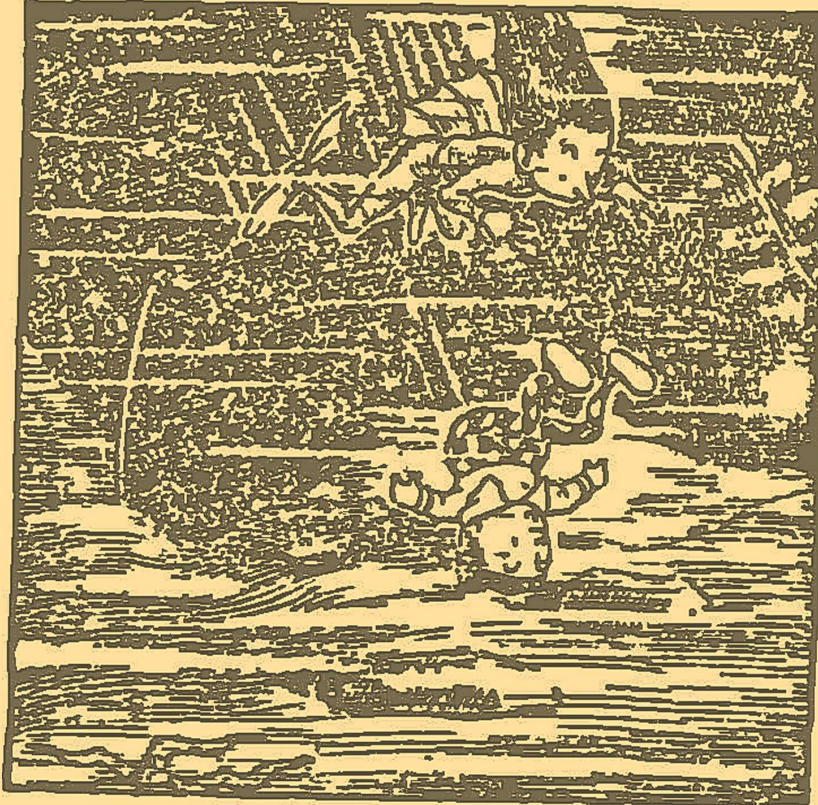
30.

V morski dolini ob njihovem znožju se je širilo polje s prekrasnimi pisanimi cvetlicami. Ko pa so se približali, je Debelinko videl, da se te cvetke gibljejo in da niso cvetke, ampak živali in da so dozdevni cvetni listi prav za prav lovke, s katerimi prijemljejo svoj plen.

31.

Toda morske iglice in morski konjički so brez strahu plavali sem ter tja. «Poglejta,» je vzkliknil Debelinko. Nedaleč od njih je ležala velika črna stvar. — «O,» je rekel Zelenko, «to je pogrezo njena ladja; splezajmo nanjo.» — «Ne bratec,» je branila slepa deklica, «saj veš, da nama je oče prepovedal.»

32.

«Eh, strahopetnica,» je dejal Zelenko in splezal z Debelinkom po nagnjenem boku ladje. Toda joj, prejoj! Tisti mah, ko sta dospela na vrh, se je izza ladje pokazala dvojica velikih lovk. «Hobotnica!» je zavpil Zelenko. V smrtnem strahu sta se spustila na tla.

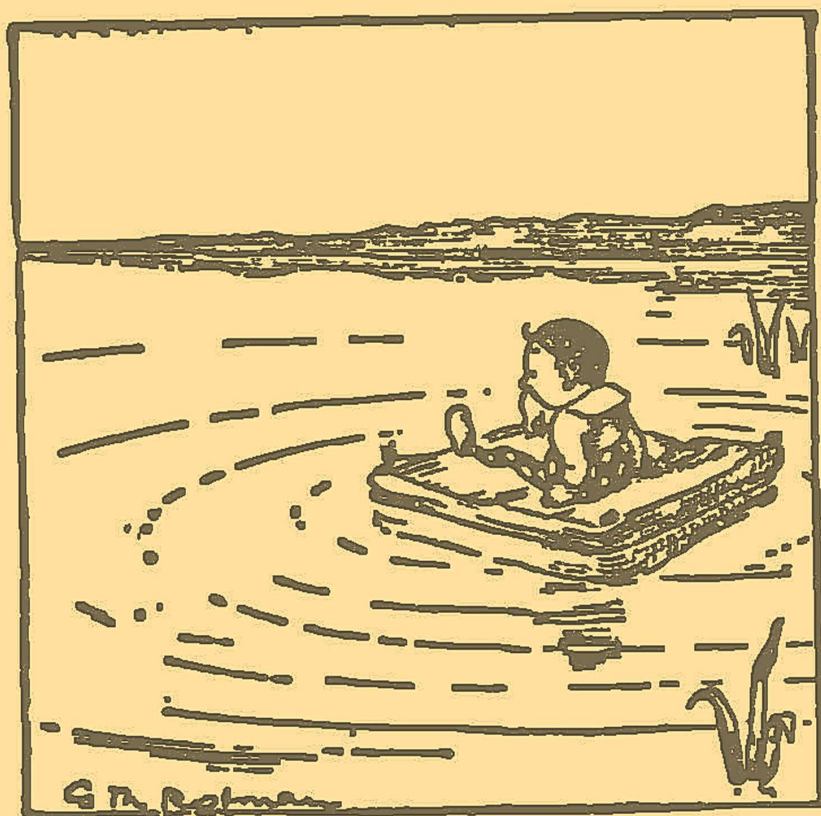
33.

Vsi trije so bežali na vrat na nos, toda hudobnica je šinila za njima in ujela Zelenka z eno svojih neusmiljenih lovov. Na srečo so sulci opazili nevarnost in prepodili pošast. «Da, da, tako se godi neposlušnim dečkom!» so dejali. Otroci so jim iznova sedli na hrbte in do noči so bili spet doma.

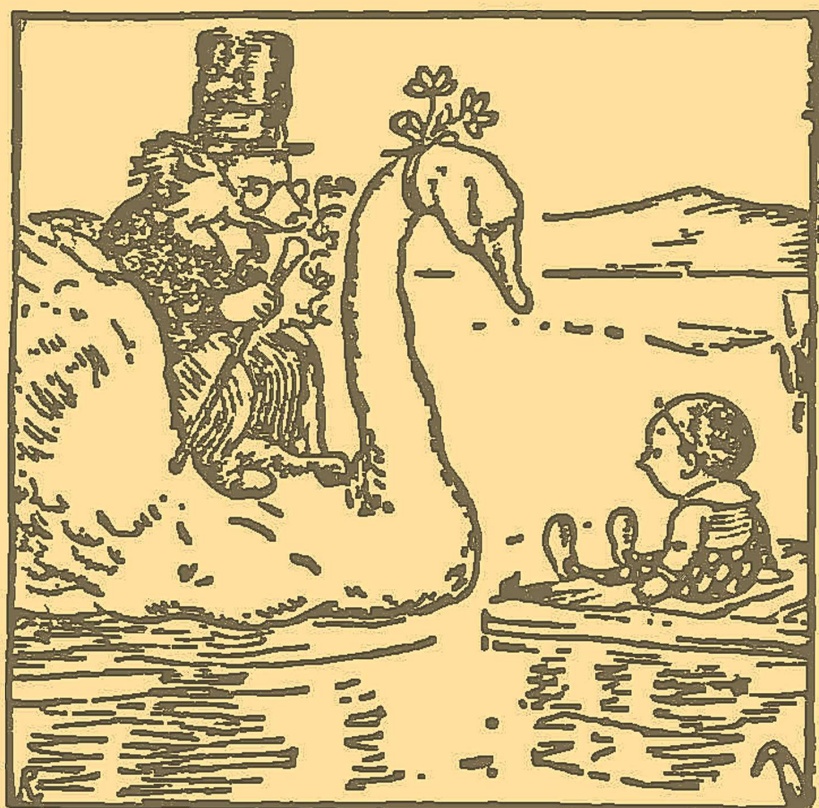
34.

Drugo jutro je rekel Debelinko: «Rad bi se vrnil na vrh, da poiščem očeta.» Tedaj sta ga Zelenko in njegova sestrica odvedla na kraj, kjer je ležal, z vrvi-
co privezan k tlom, velik kos plutovine, in sta mu velela, naj sede nanj. «Pomni svojo ohljuho!» je rekla deklica in Zelenko je presekal vrvico.

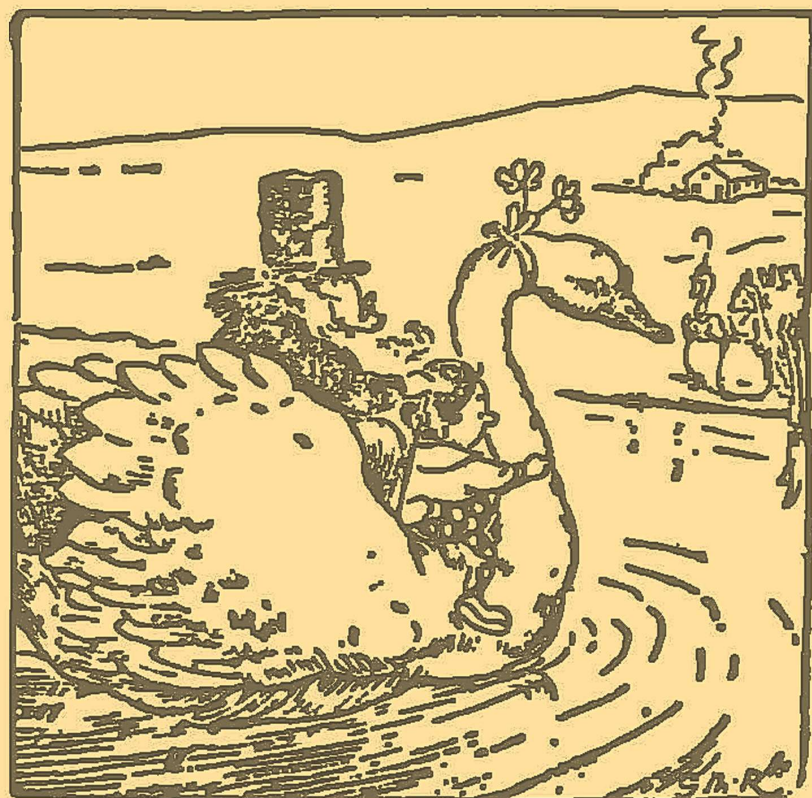
35.

Plutovina je bila lažja od vode in je nalik mehurju šinila kvišku, da se je Debelinku kar zvrtilo v glavi. Preden je utegnil pomisliti, je že plaval na gladini reke. A kako naj pride na breg? — Stoj! Kaj se je bližalo tamle? Srce mu je zamrlo od pričakovanja.

36.

K Debelinku je priplaval bel labod in nekdo mu je sedel na hrbtu... Kdo je bil? Doktor Vohljač z velikim šopkom v roki! → «Glej, glej!» je vzkliknil doktor. «Ali ni to moj prijatelj Debelinko? Kaj delaš tu?» Debelinko je povedal vse, kar je bil doživel, in jež ga je posadil na laboda!

37.

«Ženim se, Debelinko,» je rekel doktor Vohljač, ko je pognal laboda dalje. «Pojdi z menoj na svatbo! A to, kar pripoveduješ o svojih prigodah pod vodo, so čenče. Kdor pade v vodo, ta utone — punktum! Glej, nevesta in svatje že čakajo na bregu.»

38.

Kmalu sta dospela na breg. Doktor Vohljač je dal nevesti šopek. Ježi se ne objemljejo, ker bi zbodli drug drugega, zato se je doktor Vohljač samo globoko priklonil. Potlej so krenili dalje: Debelinko na čelu, ženin z nevesto za njim, svatje pa zadaj.

39.

Po dōlgem romanju so prišli do sodnika Lajona, ki je sklepal zakone. Sodnik je imel lep nagovor, doktor Vohljač in njegova nevesta sta rekla «da» in sta s tem postala «gospod in gospa dr. Vohljačeva». Svatovska družba je zdaj krenila proti novemu sanovanju, ki ga je bil doktor Vohljač najel pod koreninami starega bresta.

40.

Stanovanje je bilo kaj lepo in udobno in nevesta je bila vsa srečna. V izbi je stala miza z vsakojakimi poslasticami in svatje so se jeli mastiti in veseliti po mili vo'ji. Kura je kokodajsala, petelin je kukurikal, raca je gogotala — z eno besedo, zabavali so se da nikoli tega.

41.

Toda — o groza! Sredi gostije so se odprla vrata in pokazal se je dehor, smrtni sovražnik rac, kokoši in zajčkov! «Oho,» je zaklical, «zdaj vas imam! Ali mi boste teknilil!» Nepopisen strah se je polastil gostov. Zajček Mi gouhec je skočil kar tja v en dan preko mize.

42

Na srečo je imel doktor Vohljač tajni hodnik, ki se je končaval daleč tam zadaj na polju. Tod je po bliskovo pobegnila vsa družba in dehor je ostal na cedilu. Le ubogi Debelinko je ni mogel tako brzo popihati; ves tresoč se je tičal pod mizo. Joj, dehor ga je zagledal! Zgrabil ga je za nogo in ga potegnil na dan.

43.

«Oh, gospod dehor, ne storite mi žalga!» je javkal Debelinko. Toda dehor ga je vzel s seboj za hlapca. Ves dan je moral sedeti v duplu, a zvečer, kadar se je stemnilo, je spremljal gospodarja na rop. Med tem, ko je razbojnik davil kokoši in kunce, je stal Debelinko na straži, nato pa je moral tovoriti plen domov.

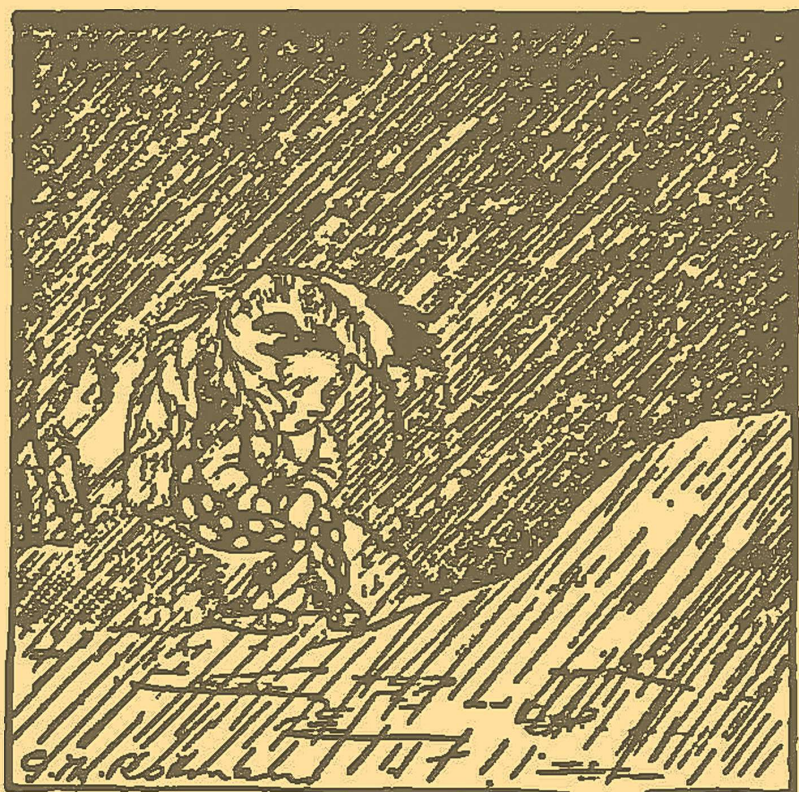
44.

Nekega večera je rekel dehor: «Debelinko, nocoj se lotiva velike stvari, ki ne bo brez nevarnosti.» Po dolgi hoji sta prispela do velike temne hiše z razsvetljenimi okni. «Pst!» je šepnil dehor. «Skrij se za tale grm in pazi na sprednja vrata.» To rekši je izginil za vogalom. Debelinko pa se je trepetaje potuhnil v temi.

45.

Dehor je bil komaj izginil, ko je Debelinko začul prestrašeno javkanje in kokotanje. «Le zakaj mori uboge kokoši?» je vzdihnil sam pri sebi. «Saj jih niti vseh ne pojel!» A tisti mah so se hišna vrata odprla in na prag je stopil mož z dolgo palico v rokah. Ko je prišel dehor, je strahovito počilo... krvolok se je prekopicnil in mrtev obležal na tleh.

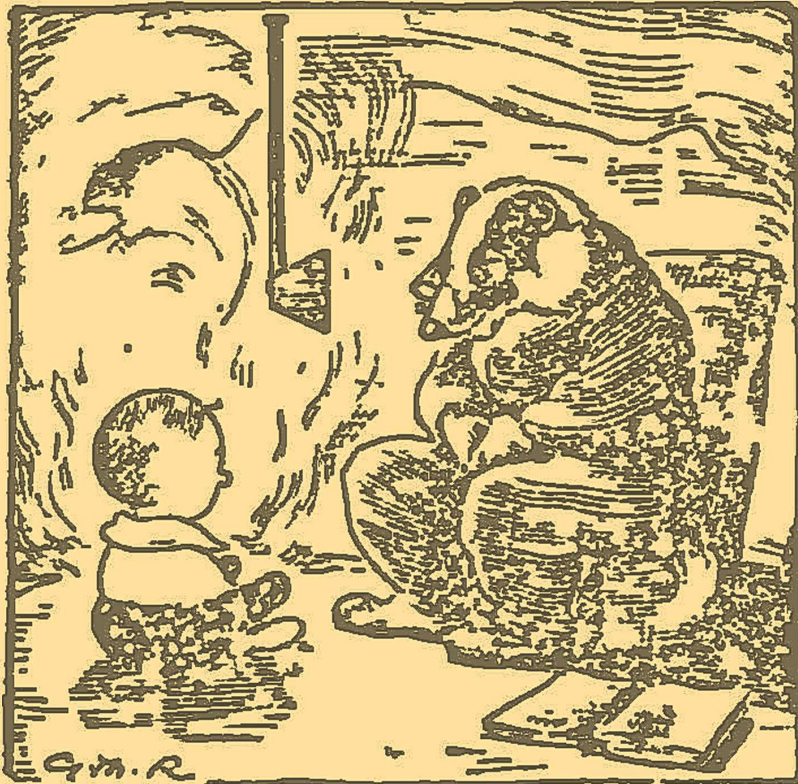
46.

Mož je pobral dehorja in se je vrnil v hišo. Kmalu nato so luči ugasnile; Debelinko je ostal sam. Dež se je ulil in ga je premočil do kože. Milo jokaje si je pokrtil glavo z odpadlim listom, ki ga je našel na tleh. Tedajci pa je začul posmehljiv glas, ki je rekel: «Nehaj že ves kati, vode je itak dovolj!»

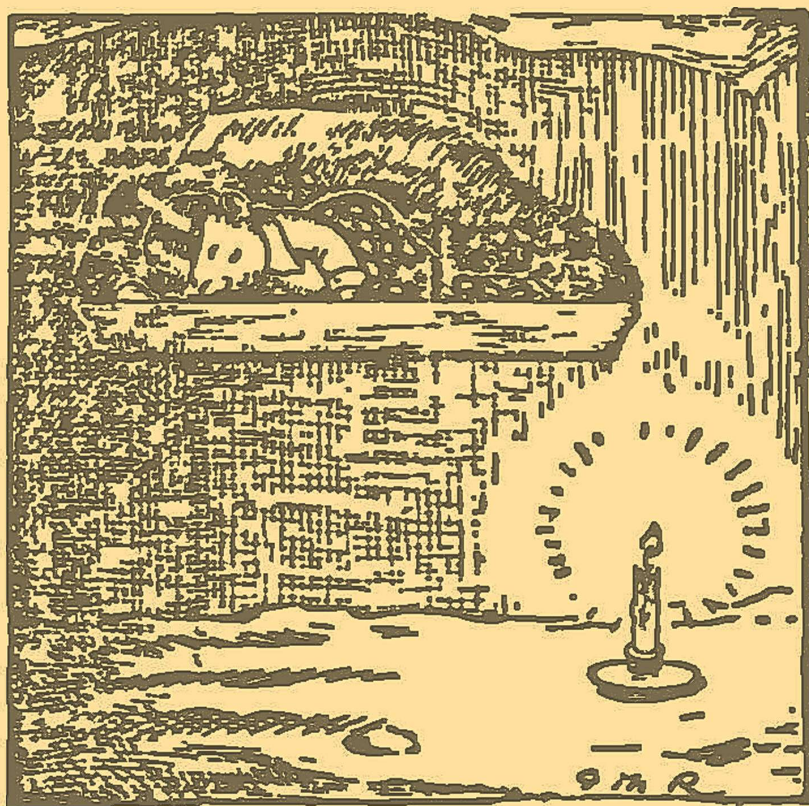
47.

Prestrašen se je Debelinko ozrl; čudna žival, kakršne še ni bil videl, je molila glavo iz kupa zemlje. — «Jazbec sem, ime mi je Hudogriz. Slišal sem te, da jočeš, pa sem prišel pogledat, kaj je. Nu, stopi bliže!» — Po vseh štirih je zlezel Debelinko v rov. Pri jazbecu je bilo toplo in udobno in Debelinko se je kmalu udomačil.

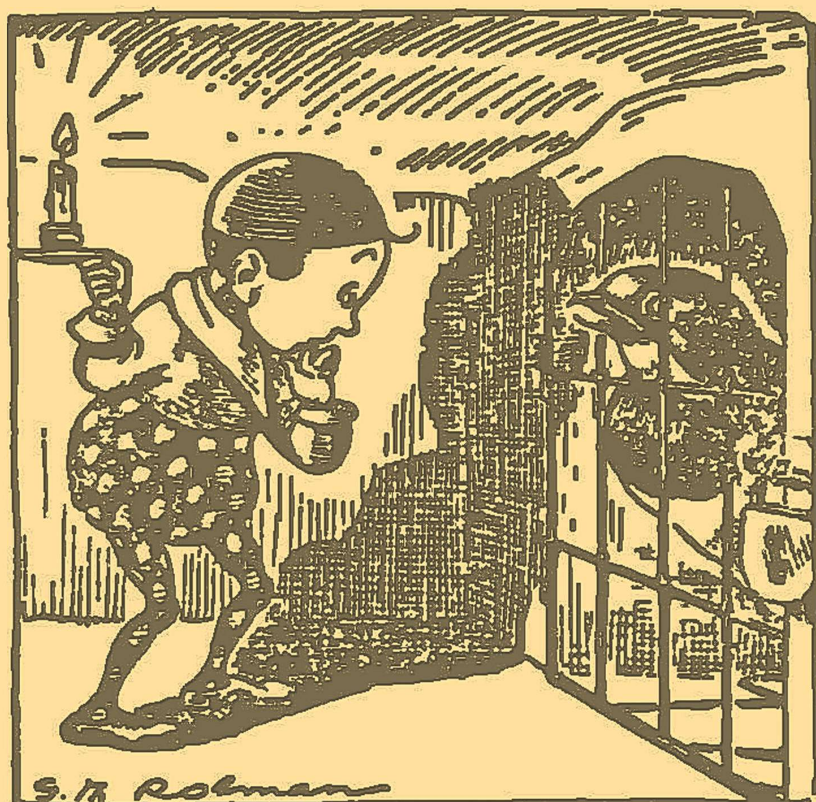
48.

«Kaj pa je to?» je vprašal jazbeca, ki je čita! svoj časopis, in pokazal na veliko cev, ki je visela izpod stropa in je imela na koncu daljnogled. — «O, to je moj periskop,» je rekel Hudogr'z. «Po dnevi vidim skozi to cev, kdo se klati okoli moje hiše; zakaj sovražnikov imam nič koliko!»

49.

Ponoči je spal malček v votlini, ki je bila napravljena v zidu enega izmed dolgih rovov. «Vzemi svečo!» je dejal Hudogriz, «tebi je tod vse tuje.» Sredi noči je zbudilo Debelinka rahlo stoka nje in vzdihovanje. Pomel si je oči, zlez iz postelje in se splazil s svečo v roki tja, odkoder je čul glasova.

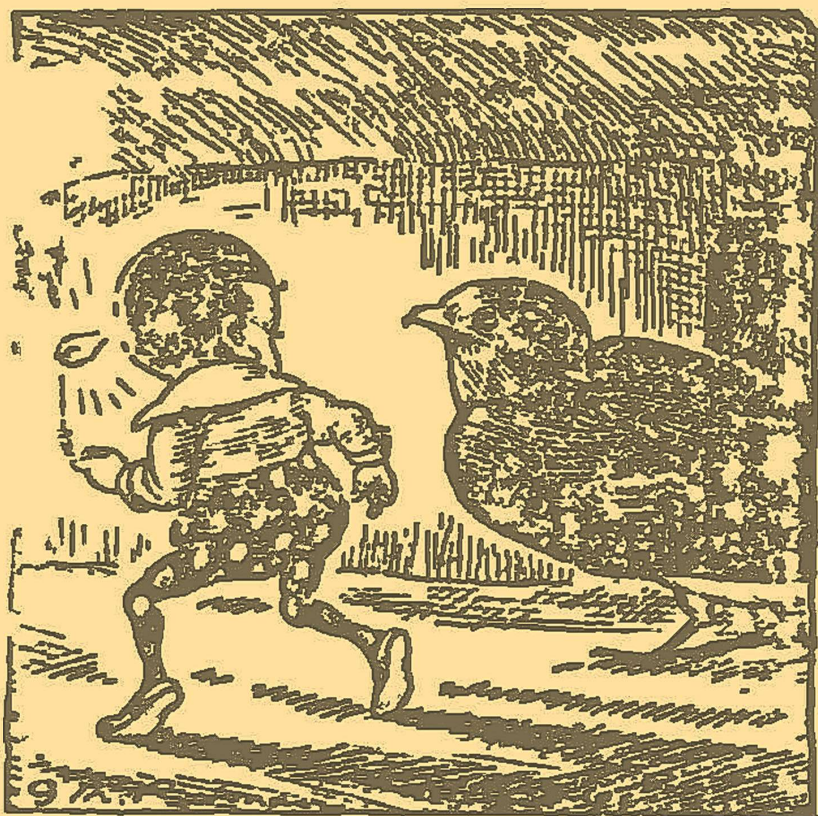
50.

Po dolgem rovu je prišel v sobico, kjer je sedela lastovka zaprta za rešetko. — «Oh, reši me!» je zaprosila. «Grdi jazbec me je zaprl, da bi me opital in nato pojedel. Moja dečica pa sama meva v gnezdu in umira od gladu.» — «Velja,» je rekel Debelinko, «pomorem ti.» — «Ključ visi nad Hudogrizovo posteljo,» je dejala lastovka.

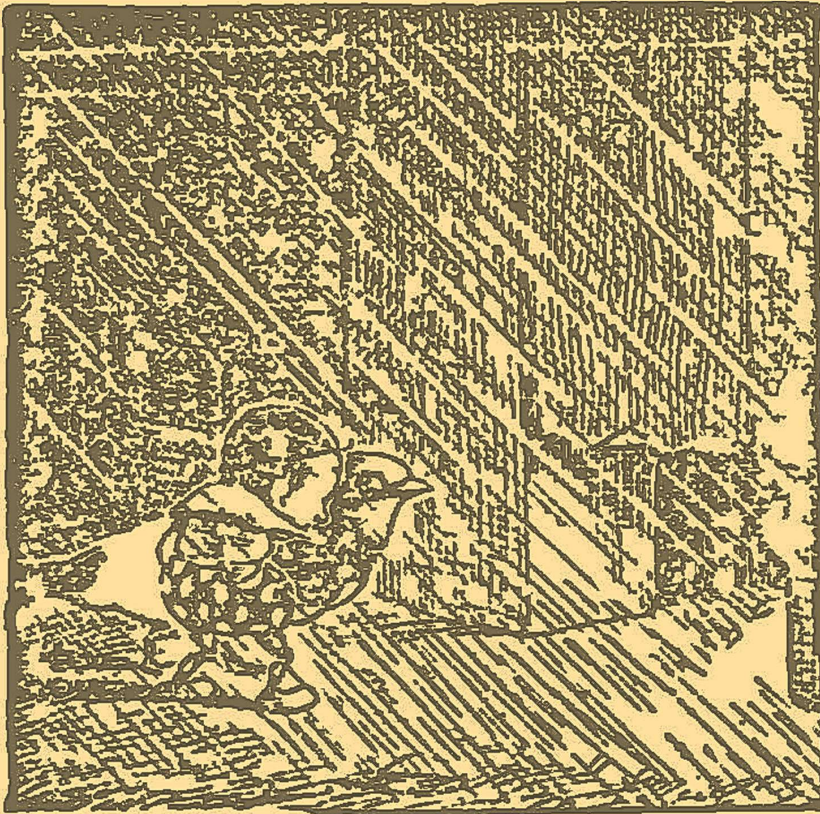

51.

Debelinku je srce razbijalo od strahu, ko se je po prstih plazil k jazbecu. Evo, tam je visel ključ. Iztegnil se je, kar je le mogel. Samo da ne bi zaropotalo! Premislite, kaj bi bil storil Hudogriz, če bi se bil zbudil!... Toda sreča je bila: Debelinku mila: brez nezgode je snel ključ z žreblja.

Zdaj je bila lastovka brž osvobojena. — «Pojdi takoj z menoj,» je dejala. «Ko jazbec jutri zapazi, da si me izpustil, bi ti utegnil kaj storiti!» Jadrno sta zbežala po hodnikih in kmalu našla izhod. Zunanaj je še vedno lilo; Debelinko se je stisnil k toplemu te'escu svoje spremljevalke.

53.

Drgetaje od mraza ji je povedal svojo nesrečo. V tem pogovoru sta dospela do velike kmetije. — «Pojdi z menoj,» je velela lastovka in ga skozi luknjico pod vrati odvedla s seboj na skedenj. «Škoda,» je dejala, «da ne moreš z menoj v gnezdo. Previsoko je». Nato mu je pokazala kup slame in mu voščila lahko noč.

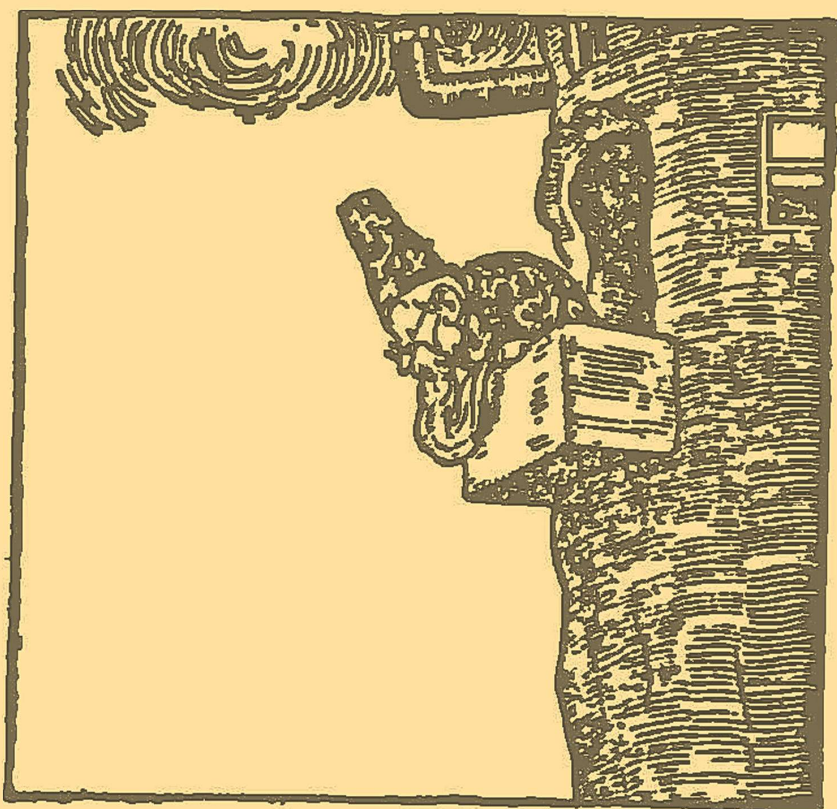
54.

Debelinko je trdno spal prav do drugega jutra, ko je prišla lastovka in ga zbudila. V kljunu je držala dolgega, mastnega črva. «Le poglej,» je rekla, «zajtrk sem ti prinesla». — «Oh ne,» je zajeceljal Debelinko, «na tešče pa črvov ne jem». — «Nu, pa nikar,» je dejala lastovka. «Kakor komu tekne!»

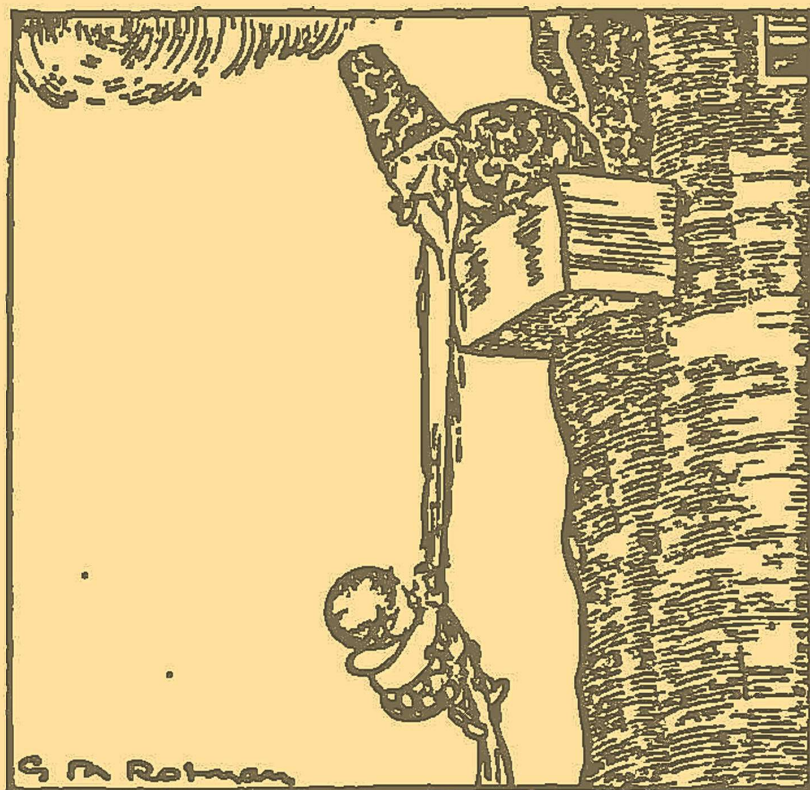
55.

«Zdaj pojdeva k doktorju Vsevedu, ki si mi pravil o njem,» je nadaljevala lastovka. «A peš hoditi ne maram, moje kratke nožice niso ustvarjene za to. Stoj, že vem, kako napraviva!» Odletela je in prinesla dolgo vrvico. «Priveži mi jo na nogo,» je dejala. Tako sta krenila na pot. Dehelinko je držal lastovko za vrvico, ona pa je letela pred njim.

56.

Doktor Vseved je živel v starem drevesu. Lastovka je pozvonila in doktor je stopil na balkon. «O, kak prijazen deček!» je vzkliknil. «Nu, splezaj po moji bradi.» To rekši je spustil brado z balkona. Ali je bila dolga!

57.

Kdor ima takšno brado, mora biti sila pameten in učen, je pomislil Debelinko sam pri sebi. Kar sitno se mu je storilo; nato pa je prijel za brado in okretno splezal kvišku. «Tako,» je rekel doktor, navijaje si brado spet okoli vratu. «Kaj te pa boli? Glava? Vrat? Ušesa? Zobje? I kakopak, zobje ga bolijo!»

58.

Pre den je utegn il Debelinko odgovoriti, je doktor prinesel kladivo in veli kanske klešče. «Nu, kar usta odpri,» je velel. — «Saj me ne bolijo zobje,» je zajavkal deček. — «Debelinko sem, sin ko kralja Debeluha, in iščem svojega očeta.» Nato je povedal svoje doživljanje. Doktor je nekaj časa poslušal, nato pa se je silno razhudil.

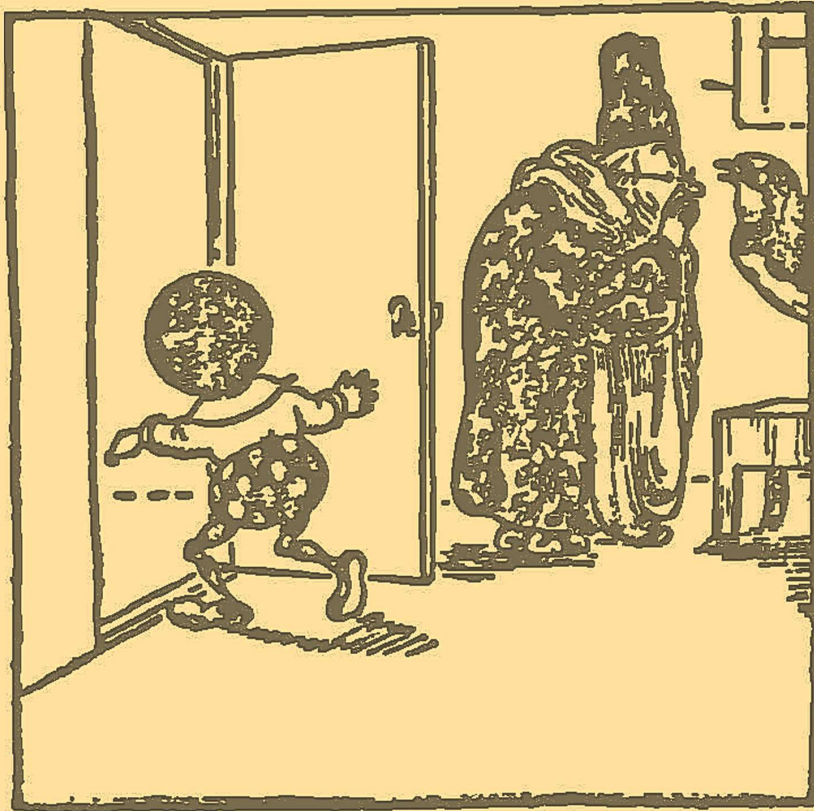
59.

«Kaj,» je zavpil, «meni hočeš natveziti take laži? Sinko kralja Debeluha je utočil. Marš, slepar, izpred mojih oči!» — Rompompom! se je zakotalil malček po stopnicah in ves obupan prijokal k lastovki. A ptička ga je potolažila: «Ne jokaj, skupaj pojdeva k njemu!»

60.

Lastovka je zletela čez balkon in Debelinko je spet odkrevsal po stopnicah na vrh. — «Dečko je slepar,» je rekel doktor. — «Jaz mu pa verjamem,» je dejala lastovka. — «Kaj,» je vzkliknil doktor, «ti hočeš biti pametnejša od mene? Ali naj imam zaman tako dolgo brado? Slepar je, to sem znanstveno ugotovil.»

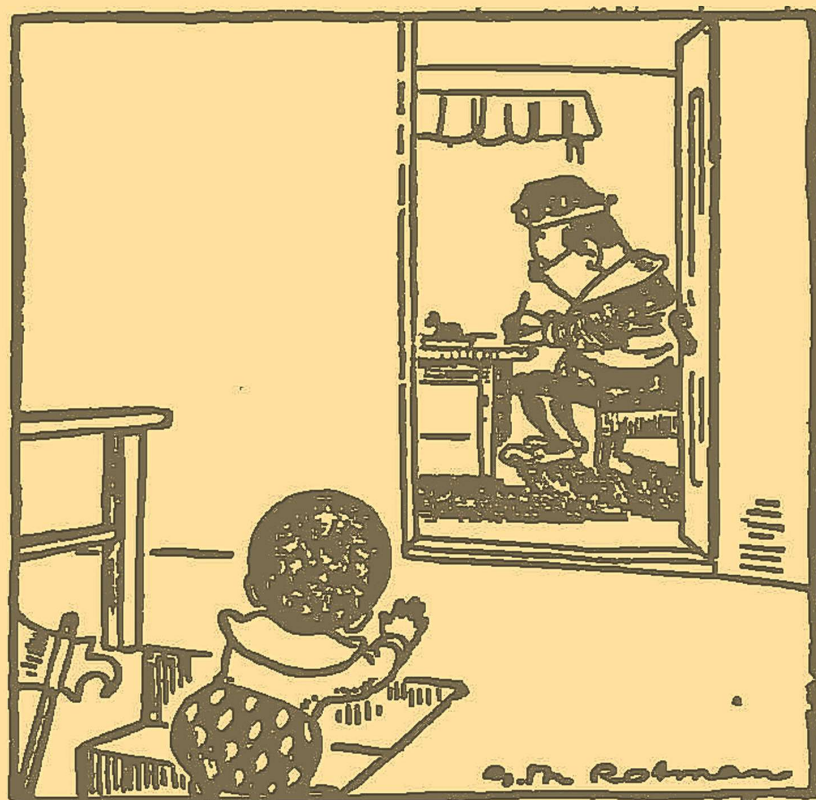
61.

Debelinko ni razumel učenega pomenka. Sklenil je, da pojde sam iskat. Med tem, ko sta se doktor in lastovka prepirala, se je tiho splazil iz sobe. Kmalu je našel ozke stopnice, ki so vodile še više v drevo. Oprezno se je vzel po njih in pogledal preko zgornjega roba. Joj, kako se je prestrašil!

62

Na oni strani so bile spet stopnice, a tam je sedel stražar z veliko sulico. Nevarnosti se očitno ni nadejal, zakaj spal je kakor polh. — «Zdaj bi pa skoro prisegel, da je očka tu,» je pomislil Debelinko. In da si mu je srčece razbijalo od strahu, je vendar smuknil mimo stražarja in jo ubral navzgor.

63.

Uh, kako mu je škripalo pod nožicami! Ko je pogledal preko roba stopnic, je vzkliknil od presenečenja. Videl je sobico in v njej očeta, ki je sedel za mizo in pisal. «Očka!» je viknil. A tisti mah je začul za seboj oduren glas: «Nazaj, paglavec!» — in stražar, ki ga je bilo škripanje zbudilo, ga je potegnil nizdol.

64.

Toda kralj Debeluh je bil spoznal sinov glas in je pritekel za njim. Oh, oh, kako je bil srečen! Stražar jo je naglo popihal in od strahu pozabil sulico, ki se je bila zakavljala v Debelinkove hlačice. «Pojčiva doli,» je rekel kralj — nu, in doktor Vseved je moral zdaj vendar že verjeti, da Debelinko ni slepar!

65.

«Hm, hm,» je momljal, stresaje brado, «svet se postavlja na glavo. Mislil sem, da vem vse, a videti je, da sem se motil.» Nato je vzel dve veliki pipi in kmalu je vsa družba udobno sedela okoli mize. Kralj Debeluh je zdaj povedal Debelinku, kako se je bil prijel za čoln in kako ga je voda zanesla na breg.

66.

A tisti mah je nekaj zadišalo, začulo se je prasketanje in pokazal se je dim. Doktor je planil na noge. «Joj, moja brada!» je zavpil ter zdirjal iz sobe in po stopnicah, gosta pa za njim. Iskra iz pipe mu je bila pala na brado in io užgala.

67.

Doktor je stekel naravnost k reki in se vrgel med bičevjem na obraz, tako, da mu je pala brada v vodo. Ogenj je bil zdaj kmalu pogašen, a tudi lepe brade ni bogvekaj ostalo. «Joj, joj,» je tarnal doktor, «vse svoje življenje sem bil ponosen nanjo, in zdaj —»

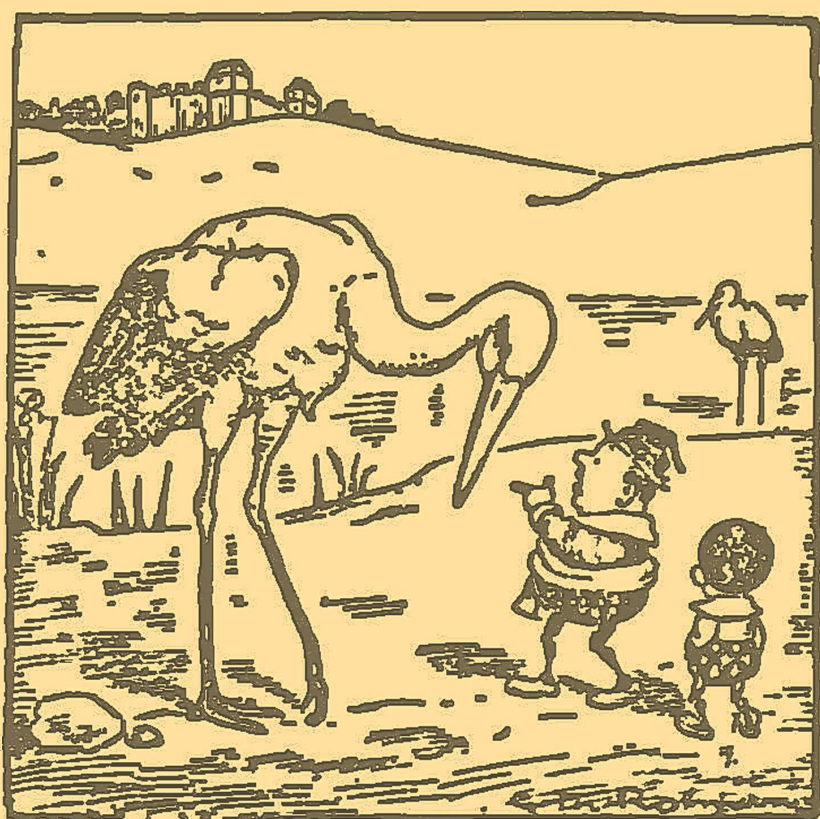
68.

«Potolaži se,» je rekel kralj, «brada je vnanja stvar, kaj bi se toliko pulil za njol!» — «To že,» je vzdihnil doktor, «a zdaj mi ne bo nihče verjel, da sem res Vseved, vsi se mi bodo smejali!» Stokaje se je vrnil v svoje drevo.

69.

«Tako,» je rekla lastovka, «zdaj lahko poiščem bratranca, da se domeniva za stran potovanja v Afriko.» — «Veš kaj,» je dejal Debelinko, «ali ne bi vzela tudi naju dveh s seboj?» — «Ne, to ni mogoče,» je odvrnila lastovka, «pretežka sta. Vprašati hočem štorkljo Klepetuljo, ki je močnejša od mene in odleti že čez teden dni.»

70.

In tako so vprašali štokljo, ki je takoj pristala. «V Afriki je res krasno,» je rekla, «in če poznam kje kaj lepega, privoščim tudi drugim, da vidiijo. A paziti morata, da bosta čez teden dni spet točno na tem kraju.»

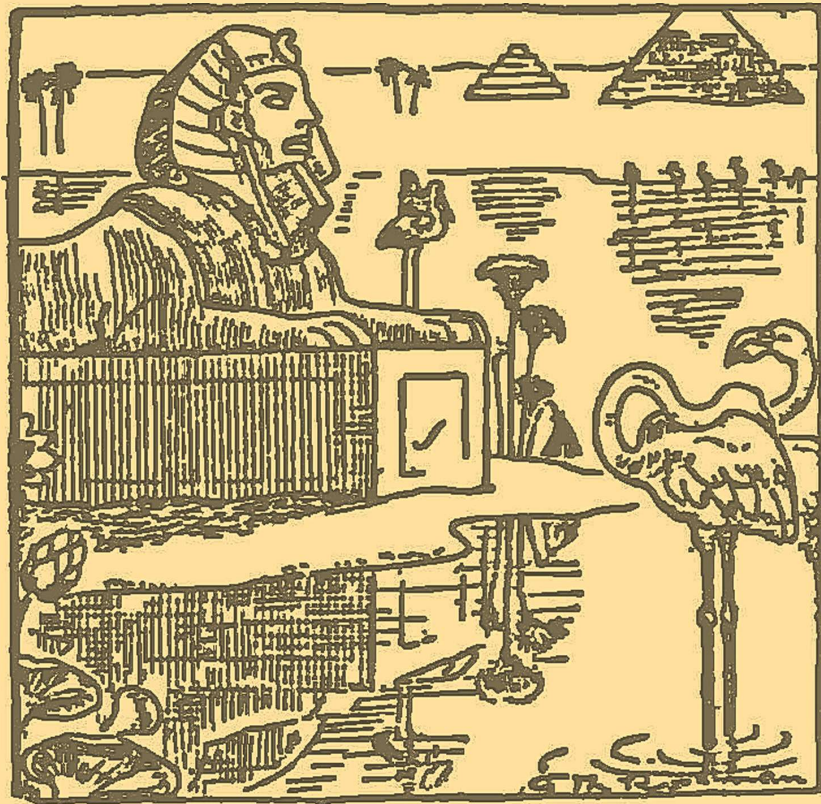
71.

In res so se drugi teden sestali na travniku; tudi lastovka je priletela po slovo. Vrišča in klepetanja je bilo obilo, zakaj štorklje iz vse dežele so se bile zbrale, da bi odletele na jug. «A, evo vaju!» je rekla Klepetulja. Oprezno si ju je posadila na hrbet in kmalu nato se je vsa jata klepetaje vzdignila v zrak.

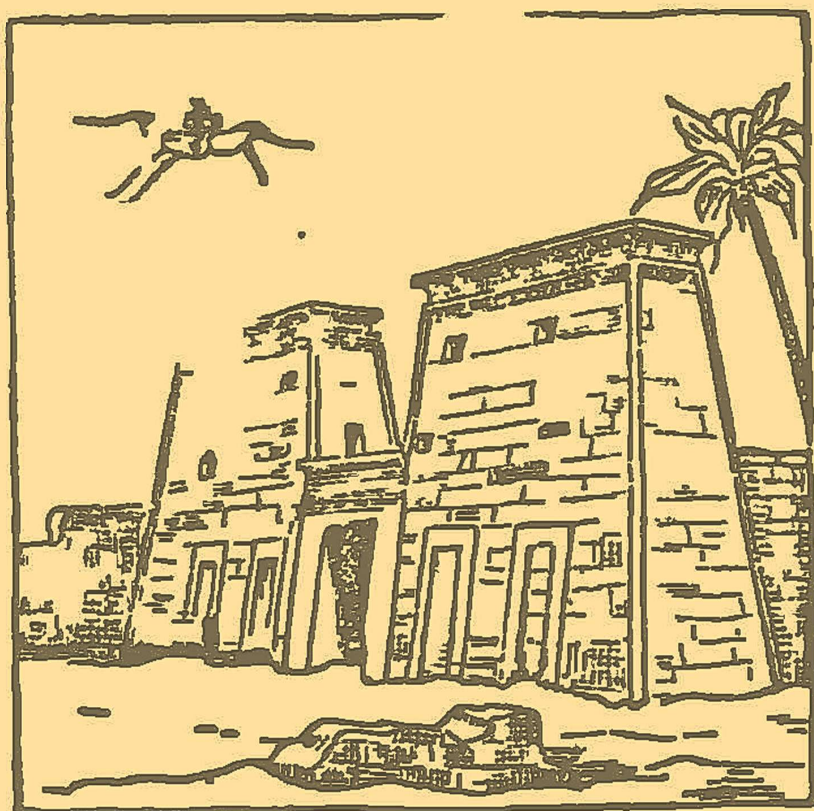
72.

V višavi je bilo dokaj bolj mraz nego pri tleh. «Čudna reč,» je pomislil Debelinko, «saj smo vendar bliže solncu!» A vprašal ni, in kdor ne vprašuje, tudi ne zve. Prečudno lepa slika ravnin in rek, hribov in gora se je širila v globini in vse je bilo majhno in drobceno kakor za igračo. Leteli so preko tujih dežel, ki jih je Klepetulja dobro poznala.

73.

Počivali so tu in tam in čez nekaj dni so prileteli v Egipt. Zagledali so piramide in sfinge; tudi Nil je tekel tod s svojimi lokvanji in papirovimi steblikami. Na stotine ptic je bilo že prišlo: plamenjaki z dolgimi vratovi, žerjavi in čaplje. Na eni izmed sfing so se odpočili, nato so leteli dalje, ob Nilu navzgor.

74

Na jug je vodila zračna pot, nad razvalinami starodavnih egiptovskih hramov. Večkrat se je spustila štorčlja na tla, da si je ujela ribico ali poiskala palčkoma hrane. Zdajci pa je veselo zaklicala: «Hoj, dva stara prijatelja!» in se ustavila pri dveh pelikanih, ki sta obedovala za vodo.

75

A pelikana sta se jela smejati, da so jima kar ribice iz kljunov padale. «Kaj ti pa sedi na hrbtu?» je prhnil eden. — «Nikar se ne smej temu, česar še nisi videl,» je jezno rekla Klepetulja. «Vsi bedaki delajo tako.» S temi besedami je odletela. In tisti mah se je zgodila strašna nesreča!

76.

Od jeze in raztresenosti se je štorclja v zraku nerodno okrenila, tako da je Debelinko izgubil ravnotežje in ji je pal s hrbta. Kralj Debeluh, ki ga je hotel prestreči, je pal za njim in tako sta uboga palčka štrbunknila v široko reko, ne da bi bila štorclja kaj opazila.

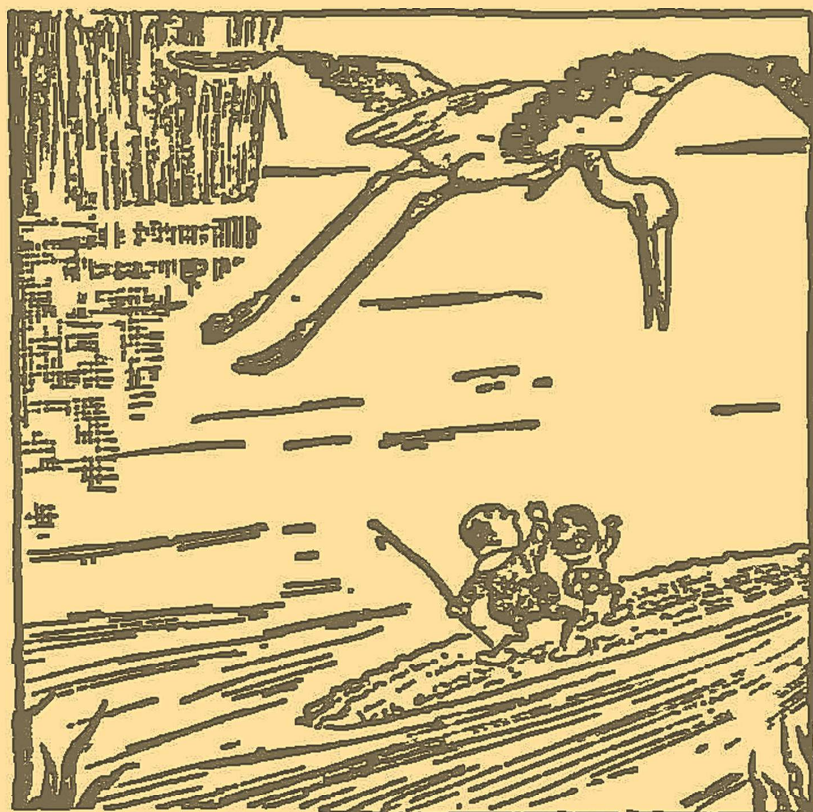
77.

To je bila velika smola, zakaj nihče
jima ni bil porok, da bo rešitev spet
tako lahka kakor nedavno, ko sta bila
pala v vodo. A na srečo sta se ujela
za vejico, ki je plavala po vodi, in zlezla
nanjo. Iz prve stiske sta bila rešena,
toda reka ju je nesla s seboj v nasprotno
amer, ne v tisto, kamor so letele štorklje.

16.

Hvala Bogu, vejica je kmalu obvisela med ločjem. «Glej, glej,» je zdajci vzkliknil Debelinko, «koliko hlodov je tamle in vsi plavajo v nasprotno smer. Poizkusiva priti nanje, da dohitiva štor-kljel!» S tenko palico, ki jo je kralj pohral iz vode, sta se potegnila na enega izmed hlodov in zlezla nanj.

79.

Brzo ju je neslo nazaj. Temu, da so plavali hlodi navzgor, se niti nista utegnila čuditi. Kmalu sta dospela na kraj, kjer sta bila pala v vodo, in sta zagledala štokljo, ki je letala okoli in ju je iskala. «Pomagaj!» je zaklical kralj. «Ne morem, prenevarno je!» je štoklja odklepetala. Spremljala ju je leté, a k njima se ni spustila.

80.

Prenevarno? Kaj je mislila Klepetulja s to besedo? Kako more biti hlod nevaren? Dolgo nista premišljevala o tem, zakaj kmalu se je spustila pred njiju pisana ptica in jela v razpokah hloda iskati žuželk. Ko je zagledala palčka, je pihnila: «Kaj delata tu? Spravita se dol, tu nimata česa iskati!»

81.

«Sama se spravi doli,» je rekel Debelinko, a tedaj se je ptica ujezila. — «Tako, neotesanec mali?» je pihnila in z ostrim kljunom uščenila Debelinka v nos, da je zajavkal od bolečine. Ko pa je kralj zamahnil s palico, je jadrno odnesla pete. «Krokodilova čuvajka sem,» je viknila že v zraku. «Ali se bo mastil z vama, ha, ha, ha!»

82.

In zdaj sta videla, zakaj je bila štor-
klja v takih strahih, zakaj iz vode se
je prikazala ostudna glava z lokavimi,
prežečimi očmi; sedela sta na krokodilu!
— «Dober dan!» je rekel krokodil. «Ali
bo žena vesela, ko ji prinesem tak
slasten priboljšek!» In brzo je odplaval
dalje. Joj, joj, kako sta trepetala malčka!

83.

Krokodil je zavil v ozek zaliv. Tu je bila voda mirnejša, vsakojake živali so ležale tod in v daljavi sta videla veliko krokodilov... Brrr, kaj se je obetalol! A na srečo je viselo preko vode usločeno steblo, gotovo kaka ovijalka. Ko sta bila pod njim, sta skočila kvišku in obvisela na rastlini. Uh, kako je bila mrzla in gladka!

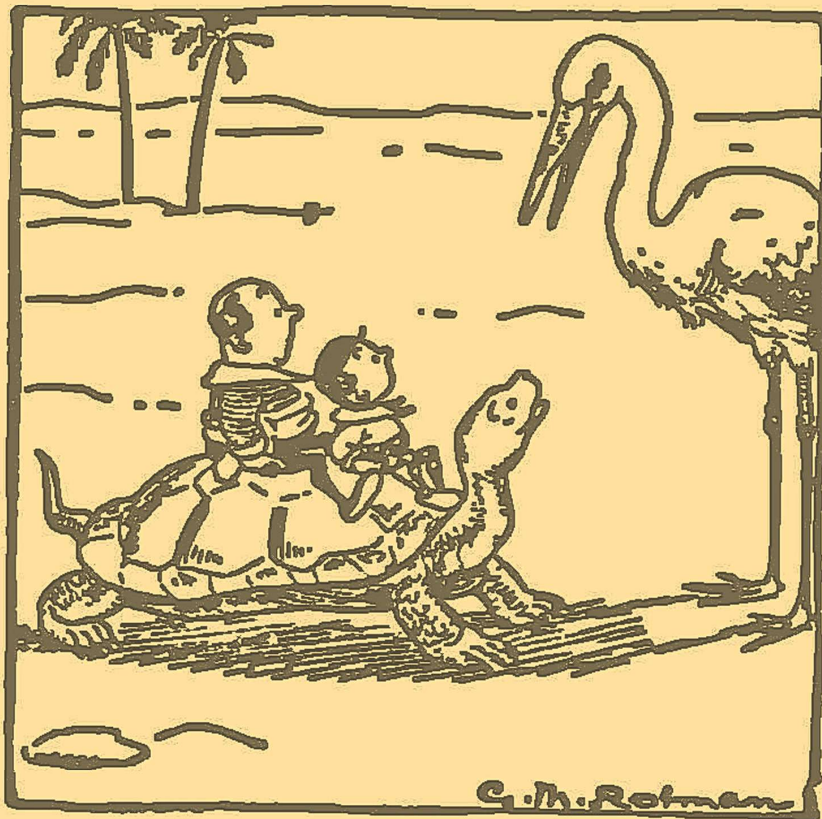

Kaj je bilo to? Steblo se je mahoma zgañilo in pred njima se je pokazala spet taka okrutna glava: sedela sta na kači! — «Prestanita me ščegetati,» je zarenčala, «če ne —!» Toda oče in sinko sta od strahu telebnila z nje — jojl naravnost na majhen trd hribec — in — strah in groza! — tudi ta hribec se je začel premikati! Spet sta bila na živali.

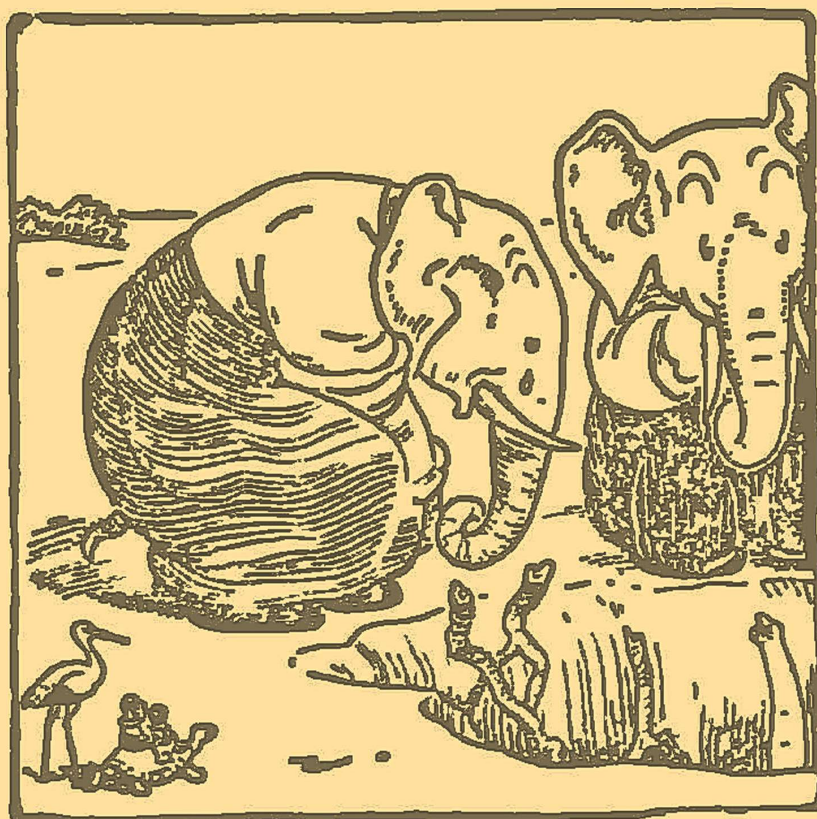
85.

«O, v poset sta prišla?» se je porogala žival. «Lepo, lepo. Dovolita, da se predstavim: gospodična Želva!» Tako govoreč je zlezla na suho. «Kačam ni zaupati,» je dejala, «rajši pojdimo dalje v kraj.» Le kje je bila zdaj štoklja? Ko je krokodil vzdignil glavo, je bila v strahu odletela.

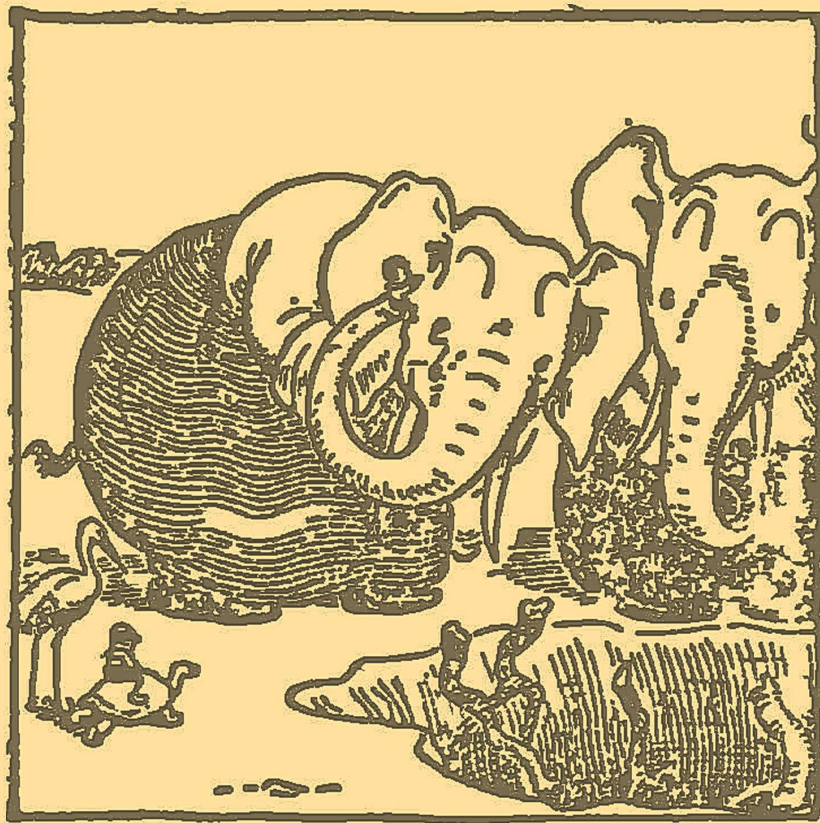
86.

«Tecimo še malo,» je dejala želva, «ni zlomek, da je ne bi našli.» Čez nekaj časa je res priletela štoklja. — «Kam sta pa izginila,» je vprašala. «Nestalo vaju je, kakor bi trenil.» — «Da, da,» je rekel kralj, «zbala si se in si naju pustila na cedilu.» — «Vse kar je prav!» se je ujezila štoklja. «Ali naj bi bila skočila v žrelo?»

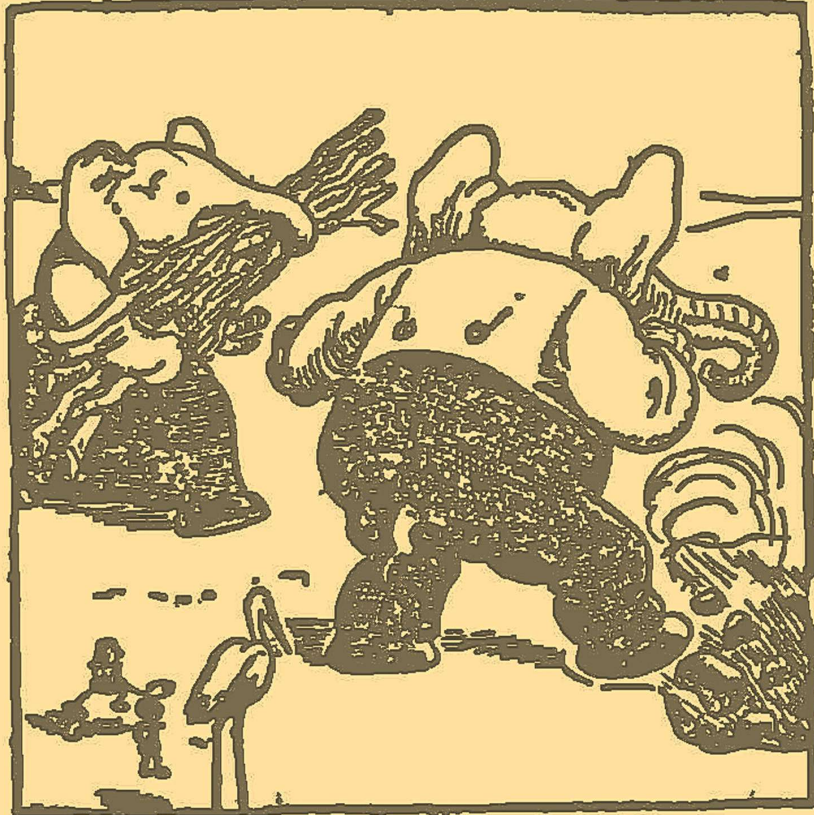
87.

«Kaj se pa tamle godi?» se je tisti mah oglasila želva. Vsi so pogledali tja; zagledali so dva slona, ki sta se sklanjala nad jamo. V obupu sta mencala z nogami in prelivala solze, debele kakor krompir. Naša četvorica je stekla k njima. Mlad slonič je bil pal v jamo, ki so jo bili lovci izkopali in pokrili s vejami.

83.

«Joj, joj, kako naj rešiva svoje dete?» je stokala mati Slonova. — «Jaz vem, kako!» je vzkliknil Debelinko in mati Slonova ga je takoj objela z rilcem in si ga podržala na uho, da bi ga bolje razumela. «Poteptajta robove jame,» je nasyetoval Debelinko, «in nanosita vej, da bo mogel sinko iz nje.»

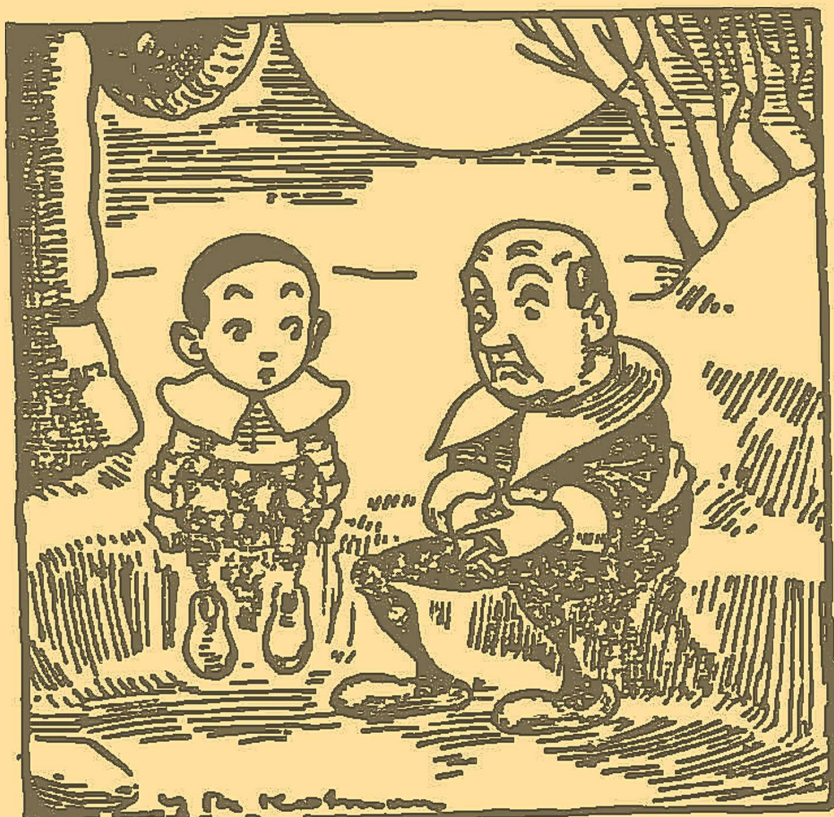
89.

«I seveda! Tega bi se bila res lahko spomnila!» je vzkliknil oče Slon in štoraklja je pritrdila: «Da, da, pamet je boljša ko žamet!» Slona pa sta neutegoma uteptala robove in nametala v jamo toliko vej, da sta jo napolnila do vrha,

90.

Mali slonič je zdaj zlezal iz svoje ječe. Kako srečni so bili vsi! Slona sta od veselja plesala in celo želva jima je pomagala plesati, tako da je kralj Debeluh zdrknil z nje na tla. Debeluh in Debelinko sta se hotela odpraviti, toda oče Slon je dejal: «Nikamor ne pojdeta. Take modrijane je dobro imeti pri sebi.»

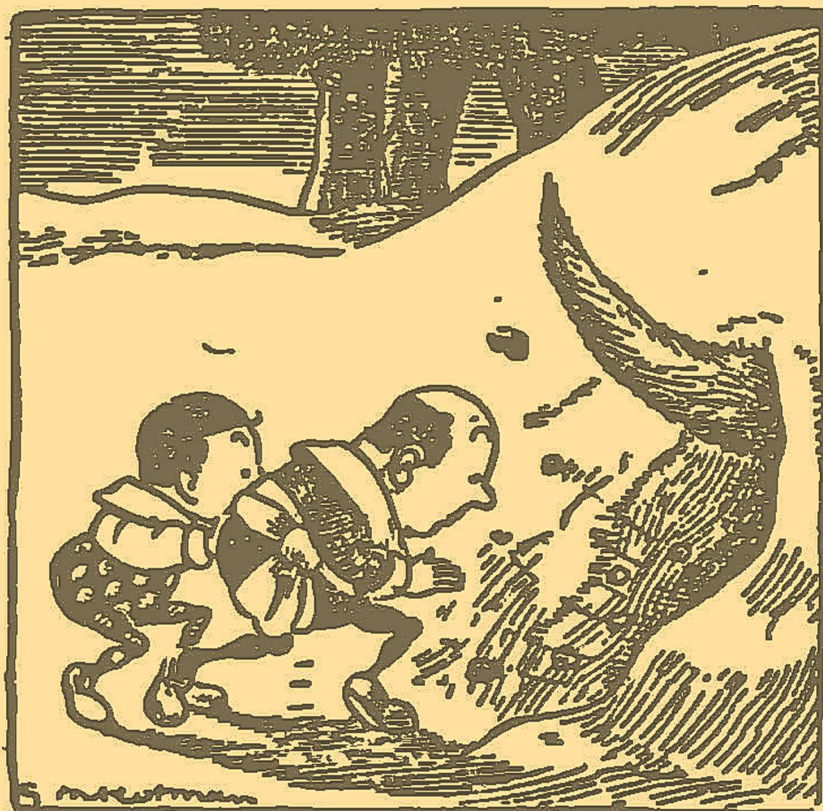
91.

Debelinka in njegovega očeta pa ni mikalo služiti slonom za hlapca. Hotela sta iti svojo pot, toda sloni so bili veliki in močni in ju niso pustili nikamor. Vsa pobita sta sedela drug zraven drugega, med tem ko je stal oče Slon na stražl. Še Klepetuljo so zapodili. «Oh, vrnem sel» je zaklicala v slovo.

92

Znočilo se je. Oče Slon je kmalu zaspal. — «Dajva, pobegniva!» je šepnil Debelinko. — «Joj, sinko,» je rekel kralj, «sloni bi naju dohiteli; oni napravijo en sam korak na najinih sto.» — Tedajci pa sta začula glas: «Pojdita z menoj, jaz vama pomorem!» Začudena sta se ozrla in zagledala smešno žival z dolgim dlcem.

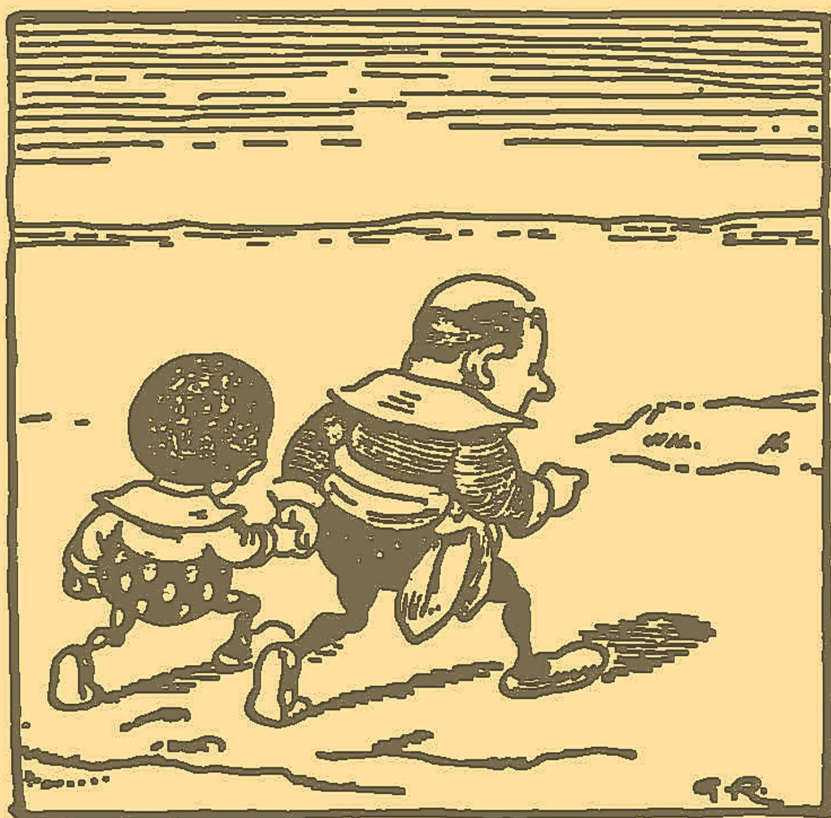
93.

«Nikar se ne ustrašita,» je rekla žival.
«Podzemna svinja sem in vaju spravim
po rovu daleč proč od tega kraja. Kar
za menoj!» To rekši je zlezla podzemna
svinja v jamo in jela kopati, da jima je
prst kar brizgala okoli ušes. Lezla sta za
njo, a svinja je kopala tako naglo, da
sta jo komaj dohajala.

94.

Ura za uro je minevala, toda svinja je še vedno kopala. Uh, kako tema je bilo pod zemljo! Naposled je rekla svinja: «Dovolj jel!» Odrinila je prst pred seboj in palčka sta zagledala beli dan, zakaj noč je bila minila. Mežikaje sta zlezla iz luknje in se zahvalila za pomoč. «Kaj bi tisto!» je dejala svinja in jadrno izginila v svojo jamo.

95.

Stala sta in gledala okoli sebe. Pusta, neskončna plan se je širila pred njima. Nikjer ni bilo ne drevesa, ne rastline in solnce je pripekalo z neba. «To je puščava, Debelinko,» je rekel kralj; «mar bi bila ostala pri slonih. Tam bi imela vsaj jesti in piti.» — «Štorklja nama pomore,» je odvrnil Debelinko, «saj je obljubila, da se vrne.» Tako govoreč sta krenila dalje po pustinji.

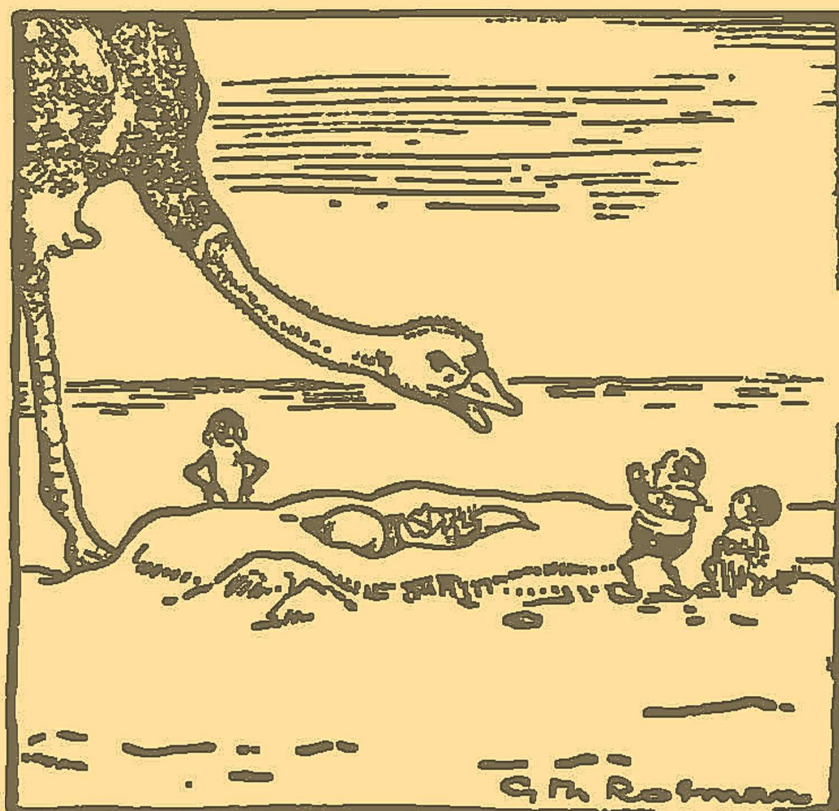
96.

Žejna in upehana sta naposled sedla na kup peska. Toda Debelinko je bil kmalu spočit. Skočil je na vrh kupa in — reski se je pogreznil skozi pešek v nekaj mehkega. Le s težavo je spet prišel na dan. «Očka!» je vzkliknil. «Jaj, cel Ogromno jajce! Zdaj imava kaj jesti in piti!» A tisti mah se je začul osoren glas: «To bomo šele videli!»

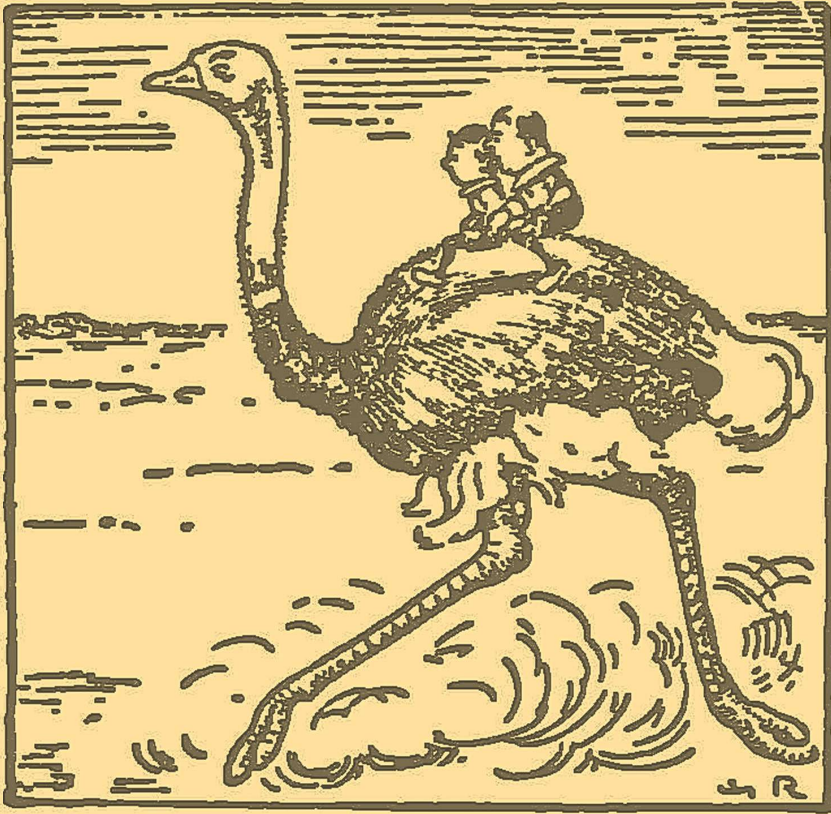
97.

Prestrašena sta se palčka ozrla in zagledala tretjega palčka, 'črnega' kakor smola. Kar groza ga je bilo pogledati z njegovimi divjimi očmi in belo brado. «Lepa istorija!» je zagodrnjal, «pötrla sta noju jajca, ki moram jaz paziti nanje. Ali me bo zdaj ošteval!» — «Te daj ostaneva tu in poveva noju, da je najina krivda,» je rekel kralj. In ker sta bila lačna, jajca pa ni bilo moči zaceliti, sta ga pričela jesti.

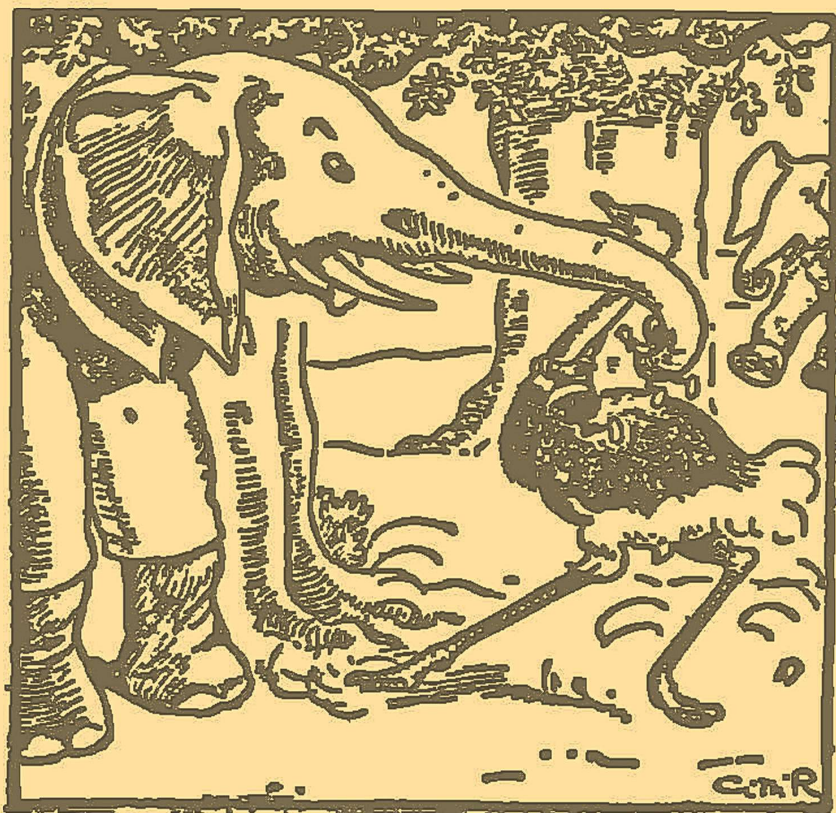
98.

Kmalu nato jo je primahal noj. Ko je zvedel, kaj se je zgodilo, je neutegoma odkopal pesek — in glej, samo eno jajce je bilo zdrobljeno. In ko sta mu dejala, da ga nista zdrobila nalašč, ni bil prav nič jezen zato. «A kaj delata tako daleč od doma?» je vprašal začudeno. Kralj mu je povedal, kakšno nesrečo sta imela na potovanju, in tudi omenil, da iščeta štorklje.

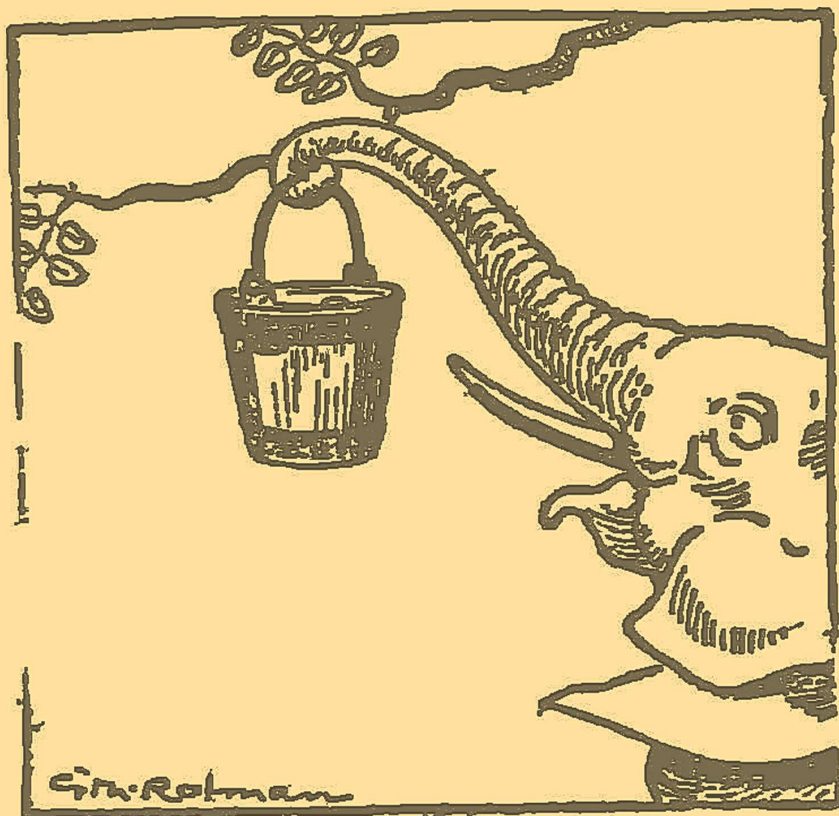
99.

«Ha, ha,» se je zasmel noj, «štorklje pa že ne bosta našla. Afrika je prevelika! Mar si vaju posadim na hrbet in vaju ponesem nazaj na bregove Nila. Tam se zmenita s kako ptico, da vama pomore dalje.» Palčka sta ga rada zajahta in noj je z dolgimi koraki krenil na pot.

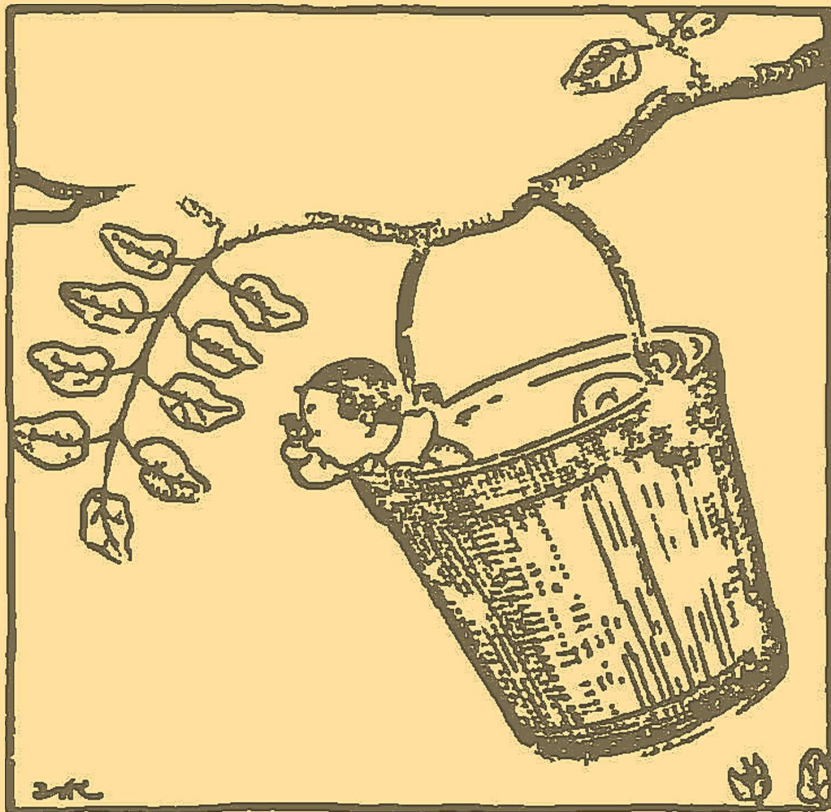
100.

Toda joj, vse se je obrnilo drugače. Baš na koncu puščave se je prikazal izza grma oče Slon. Tudi mali slonič je pritekel. Z rilcem sta potegnila uboga palčka noju s hrbta in ga zapodila. «Zdaj vama poiščem boljši prostorček,» je rekel oče Slon. «V drugo mi ne uideta več!»

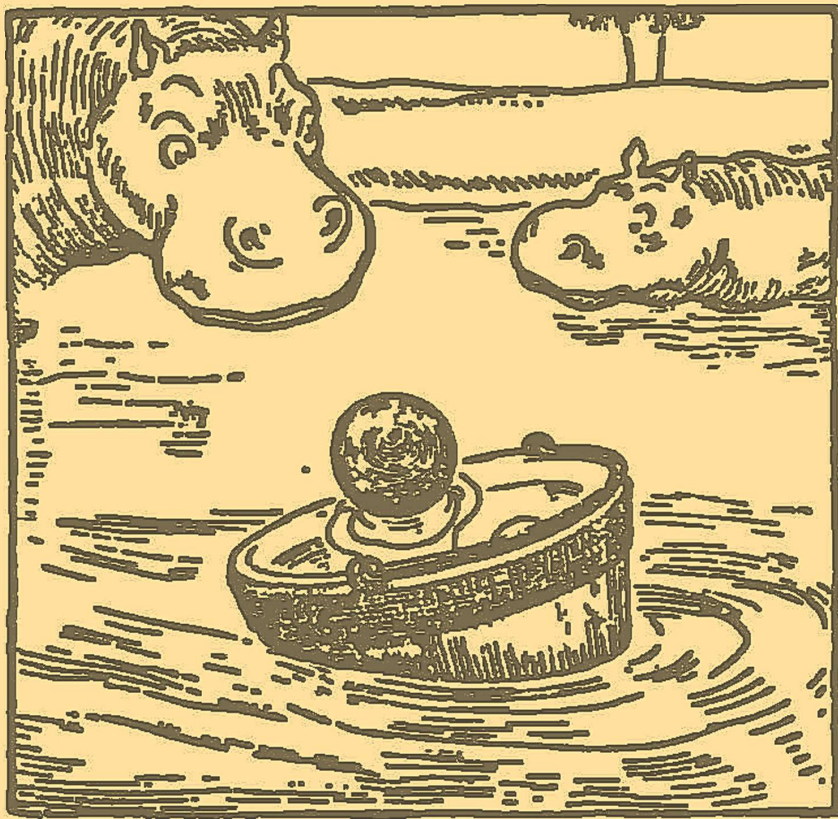
101.

Tako govoreč ju je posadil v vedro in ga je obesil na vejo, ki je štrlela nad vodo. — «Vsaj zdaj naj bi se naju spomnila Klepetulja!» je vzdihnil Debelinko. Toda štorklja je bila gotovo že zdavnaj v Južni Afriki. In solnce je zatonilo in prišla je noč — a siromačka sta še vedno sama in zapuščená sedela v svojem vedru...

102.

Drugo jutro je kralj vzdignil Debelinka, da je pogledal preko roba. — «Tamle onkraj reke je veliko ptic,» je dejal Debelinko. «A kako prideva do njih?» — «Takole,» se je spomnil kralj; «skakajva sem ter tja!» In res sta jela skakati, ena, dve, ena, dve, čedalje hitreje: vedro se je raznihalo in počasi zdrčalo na konec veje.

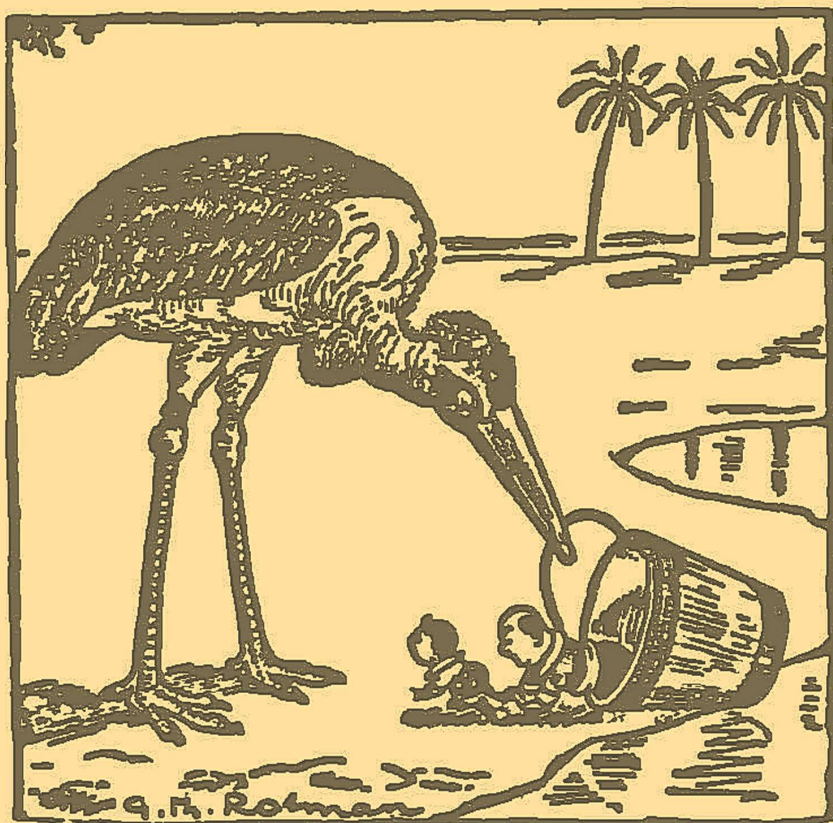
103.

Štrbunk! Z glasnim pljuskom je palo vedro v vodo. Povodni konji so buljili z očmi in strahoma gledali to novo ladjo. Reka je naglo nesla vedro s seboj — toda kam? Z veje sta bila videla v reki velike slapove...

104.

Bum! je zadelo' vedro ob noge marabuja, ki je stal v vodi in spal. — «Ohej!» je zavpil ves nejevoljen, «ali ne moreta paziti?» Nato pa je zdajci vzkliknil: «A, že vem, kdo sta! Nu, pridita bliže!»

105.

S kljunom je potegnil vedro na breg, da sta Debelinko in njegov oče lahko zlezla iz njega. «Tako,» je rekel, «po vejta zdaj, odkod prihajata.» Debelinko mu je razložil vse po pravici. «Da,» je dejal, «in kriva je štoklja, ki se ni vrnila. Obljuba dela dolg!» — «Reci to še enkrat, Debelinko!» se je tisti mah začul znan glas. Pogledala sta kvišku — in kdo je sedel na veji? Lastovka, njuna prijateljica!

106.

To je bilo začudenja in pozdravljanja!
In ko so se zmenili o vsem, je lastovka
povedala, da sedi doma na lokvanjevem
listu sredi reke po vse dni majhna slepa
deklica in vprašuje vsakogar, kdor pride
mimo: «Ali nisi srečal Debelinka? Ob-
ljubil je, da se vrne k meni, kakor hitro
najde doktorja, svojega strica!»

107.

Tedaj je Debelinko zardel kakor mak. «Joj,» je vzkliknil, «pozabil sem! Brž, brž nazaj k ubogi deklici!» — «To pa ne bo lahko,» je rekla lastovka. «Tam je zdaj zima in nobena ptica te ne bo hotela nesti tja. Edina prilika bi bila z morsko raco; a ta ne leti dalje nego na oni breg morja. Kaj bi sam v tuji deželi?» — «Vendarle pojdem!» je rekel Debelinko.

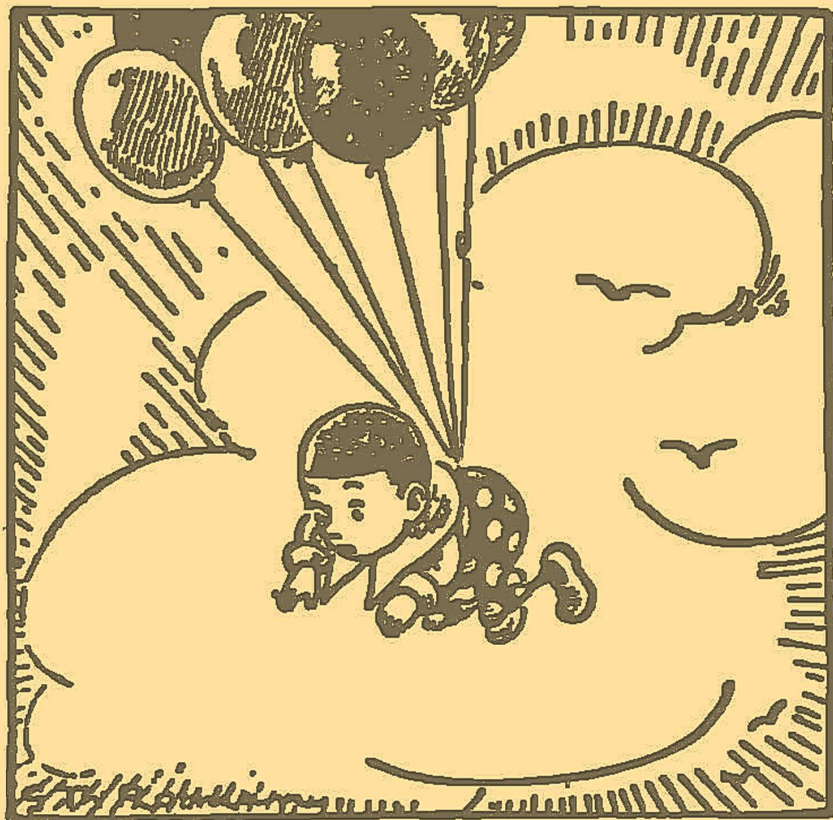
108.

In tako so šli skupaj k morski raci. «Dveh palčkov ne,» je dejala morska raca, «a malega bi že prenesla, če ga ni strah!» Marabu ji je posadil Debelinka na hrbet. — «Le pojdi k doktorju Vsevedu,» je rekel kralj Debeluh; «jaz se vrnem šele na spomlad s štorkljami.» Nato je raca razprostrla peroti in naglo zletela na sever, proti Sredozemskemu morju.

109.

Brez prestanka sta letela nad penečim
se morjem, dokler nista prišla v Italijo.
«Dalje ne letim,» je rekla raca, «pri vas
doma bi me zeblo. A pomorem ti ven-
darle.» Zletela je z njim v mesto in tam
skozi podstrešno okno v siromašni ulici.
«Tu živi moj prijatelj, prodajalec ba-
lončkov,» je dejala. «Škoda, da ga ni
doma.» Na pomolu je visel cel šop ba-
lončkov. Debelinko si je privezal vrvico
okoli pasu, raca mu je pomagala skozi
okno — in že je plaval pod oblaki!

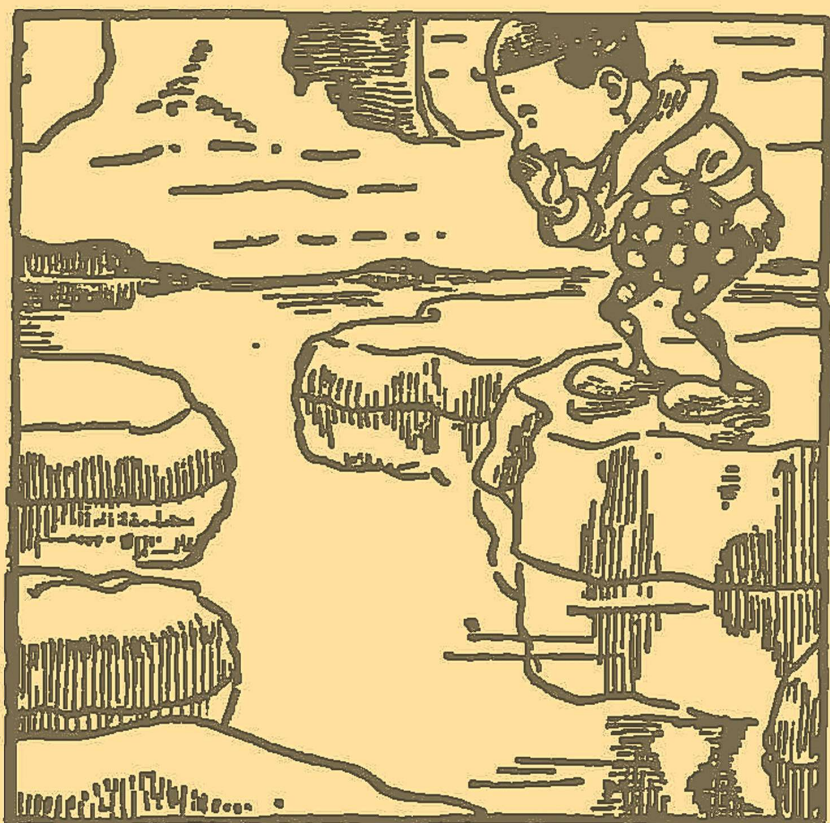
110.

Brzo ga je nesel veter, toda skrbelo ga je, ali plove v pravo stran? Kaj žalostno je gledal okoli sebe, na desno in na levo, navzdol in navzgor. Tedajci pa ga je dohitela jata vrabcev. — «Hejola» so zavreščali. «Kam pa, kam?» — «Če bi vedeli!» je odvrnil Debelinko. «Rad bi priletel domov, k vodi, kjer živi slepa deklica.»

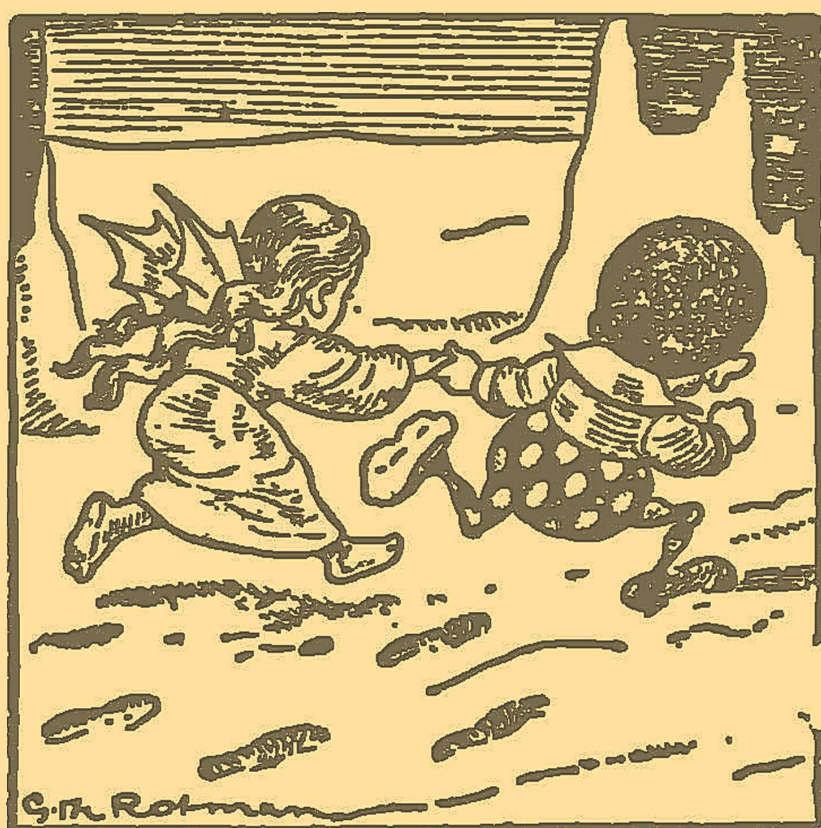
111.

«O, poznamo jo,» so začivkali vrabci.
«Nič te ne bodi skrb, spravimo te tja.»
Trije izmed njih so odleteli in se takoj
vrnili vsak s svojo dolgo slamico v
kljunčku. Debelinko se je moral prijeti
za slamice — in frk! so ga odnesli v do-
mače kraje. Kako vesel je bil Debelinko,
da se je vse tako srečno končalo!

112.

Toda doma je bila zima, voda je bila polna ledenih grud in o deklici ni bilo duha ne sluha. Debelinko je skakal z grude na grudo in klical: «Evo Debelinka! Deklica, kje si?» da so mu noge kar zamirale od mraza. Hvala Bogu, na posled je deklica pomolila glavico iz vode.

113.

«Brž pojdi z menoj!» je rekel Debelinko. Potegnil jo je iz vode ter ji pomagal z grude na grudo, da sta prišla na breg. Nato je stekel z deklico po isti poti, ki jo je bil nekoč prehodil z lastovko. Toda pot je bila globoko zameštena s snegom in bose nožice slepe deklice so bile kmalu vse rdeče in otekle od mraza.

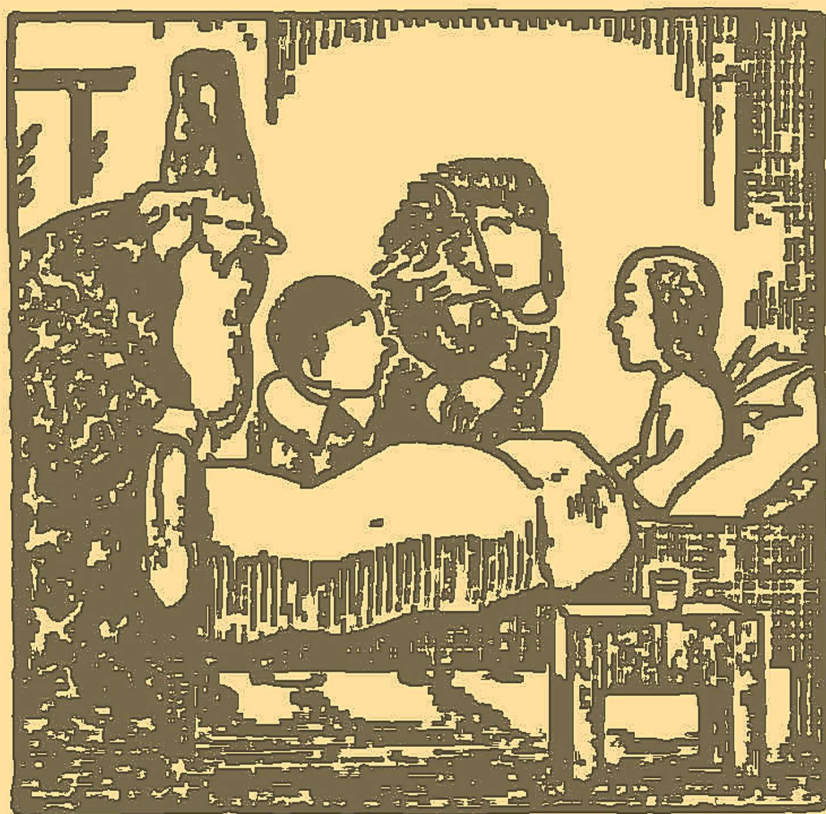
114.

Na srečo je bil doktor Vseved doma in tudi brada mu je bila med tem že nekoliko porasla. Preiskal je dekličine oči. «Hm!» je zagodrnjal. Nato ji je namazal oči z mazilom in jih trdno obvezal z rutičo. Taka je morala tri dni ležati na postelji. «Videli bomo, ali ozdravi... ali ne,» je rekel doktor.

115.

Joj, joj, kako dolgi so bili ti trije dnevi! Debelinko je kar koprnel od ne-
strpnosti. Ves čas je sedel ob postelji in
drugi dan je prišel celo doktor Vohljač
pogledat. Ko so trije dnevi minili, je re-
kel doktor Vseved: «Da vidimo!» in je
oprezno odvezal rutico... «O, kako le-
po!» je vzkliknila deklica. «Vidim! Vse
vas vidim!» In jela se ploskati z ročicami
od silnega veselja.

116.

«Kako ti je prav za prav ime?» je vprašal Debelinko. — «Jelica,» je odgovorilo dekletce. Nato jo je vprašal doktor, kako je bilo mogoče, da je Debelinko pal v vodo in vendar ni utonil. — «Da,» je rekla deklica, «moj bratec ga je namazal z žabjim mazilom. Od tega se koža stanjša kakor pri žabah in propušča zrak, da ni treba dihati skozi usta.» — «To je pa res zanimiv pojav!» je dejal modri Vseved.

117.

Toda Jelica je brž hitela k svojemu očetu in mu povedala veselo novico. Obljubila je, da bo prihajala k doktorju in Debelinku sleherni dan v poset, in je tudi res izpolnila obljubo. Debelinko pa je nestrpno čakal pomladi: tedaj se vrnejo štorklje in z njimi kralj Debeluh... Oh, kako počasi so minevali dnevi!

118.

Nazadnje je vendar že prišla pomlad. Nežno zeleno lističje je rahlo trepetalo v' vigrdnji sapici in Debelinko je slonel po vse dni na oknu svoje sobice in čakal, kdaj prilete štorklje. In nekega dne, ko se je najmanj nadejal, so se odprla vrata in v soho je stopil kralj Debeluh. «Vrnil sem se z drugo štorkljo.» je dejal. «Tl' ste, ki naju je nesla v Afriko, ni več! ...

119.

... Druge štoklje so mi povedale, da jo je ustrelil neki zamorec; zato se ubožica ni mogla vrniti k nama. Po krivem sva ji zamerila! In žalostno je pobesil glavo...

Natanko tri dni pozneje se je vrnila tudi lastovka. Razume se, da je vedela tudi ona vse polno istorij!

120.

Debelinko in njegov oče sta odslej srečno živela pri doktorju Vsevedu. Kralj sicer ni imel več dežele — «toda,» je rekel nekaterikrat, «tudi tako ni naš pak na svetul»

Lastovka, Jelica in doktor Vöhljač so še velikokrat prišli v goste. Debelinko se je pri doktorju Vsevedu izučil za zdravnika, in ko je doktor na stara leta omagal, je postal Debelinko njegov naslednik. Dolge brade pa ni maral nositi.

K O N E C.

Do Ohrida in Bitolja

Zanimiv potopis s slikami

Napisal
Anton Melik

Cena: Din 16.—
po pošti 1 Din več

Naroča se pri upravi „Futura“
v Ljubljani, Knafljeva ul. 5

Prihodnja pravljica

ki jo prinese

Mladinska knjižnica „Jutra“

so

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba

Princeska ★ **★ Zvezdana**

Poslovenil

Vladimir Levstik

**Cena: vezana Din 12⁰⁰—, po
pošti 1 Din več**

**Naroča se pri upravi „Gutra“
v Ljubljani, Knaflijeva ul. 5**

Starši!

**Najcenejše in naj-
lepše darilo za deco**

so pravljice, ki jih prinaša

**MLADINSKA
KNJIŽNICA
„JUTRA“**

**Napravite svojim
otrokom veselje
in dajte jim to
tako zabavno in
obenem poučno
štivo v roke!**

Prijatelji mladine!

Skrbite, da pride

**MLADINSKA
KNJIŽNICA „JUTRA“
v vsako slovensko družino.
Razširjajte in priporočajte jo povsod!**

